

**KONSERVATUAR ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ
MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Ersin Yıldırım

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

NİSAN, 2019

TELİF HAKKI VE FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :Ersin

Soyadı :Yıldırım

Bölümü : Müzik Eğitimi Bölümü

İmza :

Teslim tarihi : 24.04.2019

TEZİN

Türkçe Adı :Konservatuar Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

İngilizce Adı :A Study of Attitudes of Conservatory Students Towards Music Teaching Profession

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Ersin Yıldırım

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Ersin Yıldırım tarafından hazırlanan “Konservatuar Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir

Danışman: Prof. Dr. Türker EROĞLU

Güzel Sanatlar Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. İsmet DOĞAN

Güzel Sanatlar Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Burcu AVCI AKBEL

Türk Din Musikisi ASD, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 24/04/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/ Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve bu tezin yapılması sürecinde desteğini esirgemeyen, fikirleriyle ufkumu aydınlatan danışmanım sayın Prof. Dr. Türker Eroğlu hocama en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca konuyla ilgili araştırmanın analiz kısmında vakit ayıran değerli abim Öğr. Gör. Dr. İ. Halil Korkmaz'a ve Doç. Dr. Kağan Büyükkiz hocama teşekkür ederim. Bugünlere gelmemde şüphesiz emeğini unutmayacağım, örnek aldığım ve maddi manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen babama, şefkatini ve sevgisini hep içimde hissettiğim anneme, her an yanımda olan ablama ve akademik hayata başlamamda büyük etkisi olan Öğr. Gör. Mustafa Arslan'a tüm kalbimle teşekkür ederim. Bu zorlu süreçte her zaman sabrına ve anlayışına sığındığım, varlığıyla bana güç veren sevgili eşim, can yoldaşım Esmanur Yıldırım'ı sonsuz şükranlarımı sunarım.

KONSERVATUVAR ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Ersin Yıldırım

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Nisan 2019

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 akademik yılında, Türkiye'deki konservatuarlarda öğrenim gören öğrenciler; örneklemini ise Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'ndan toplam 382 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada Nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Güdek (2007) tarafından likert tipi olarak geliştirilen müzik öğretmenliği mesleği tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, cinsiyet değişkeninin sevgi alt boyutuna göre erkek öğrenciler lehine anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Değer alt boyutuna göre ise kız öğrenciler lehine anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Toplam tutum puanları açısından cinsiyet, yaş, öğrenim şekli, anasanaat dalı ve sınıf değişkenlerinin anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bölüm değişkenine göre Temel Bilimler bölümü öğrencileri Türk Halk Oyunları bölümü öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Mezun olduğu okul değişkenine göre de Düz Lise mezunu öğrencilerin GSL öğrencilerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Müzik, Müzik Eğitimi, Tutum

Sayfa Adedi: 90

Danışman: Prof. Dr. Türker Eroğlu

**A STUDY OF ATTITUDES OF CONSERVATORY STUDENTS
TOWARDS MUSIC TEACHING PROFESSION**

(Master's Thesis)

Ersin Yıldırım

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

April 2019

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the attitudes of State Conservatory of Turkish Music students towards the music teaching profession. The students of Conservatories in Turkey in 2017-2018 academic year constitutes the universe and the students of Gaziantep University State Conservatory of Turkish Music constitutes the sample of the study. N. 382. In this study, general survey model, from Quantitative Research Methods, is applied. Personal data form developed by the researcher and the music teaching profession likert attitude scale developed by Güdek (2007) are used as the data collection tools. The data obtained from the scales are analyzed with the SPSS Statistics V22.0. As a result of the research, the attitudes of the students towards music teaching profession differ significantly in favor of male students according to the love sub-dimension of gender variable. According to the value sub-dimension, it differs significantly in favor of female students. In terms of total attitude scores, gender, age, learning style, art major and class variables are not significantly differentiated. According to the department variable, Department of Traditional Turkish Music Fundamentals students differ significantly from the Department of Turkish Folk Dances students. It is concluded that there is a significant differentiation of Public High School graduates compared to the Fine Arts High School graduates according to the alma mater variable.

Keywords: Self-efficacy, Education, Music, Music Education

Pagenumber: 90

Supervisor: Prof. Dr. Türker Eroğlu

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	Xİ
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XIV
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	XV
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
Amaç.....	3
Önem	3
Varsayımlar	4
Problem Durumu.....	4
Sınırlılıklar	6
Kuramsal Çerçeve	6
Müzik.....	6
Müziğin İnsan Yaşamındaki Yeri ve İşlevleri.....	8
<i>Müziğin Bireysel İşlevleri</i>	9
<i>Müziğin Toplumsal İşlevleri</i>	9
<i>Müziğin Kültürel İşlevi</i>	10
<i>Müziğin Ekonomik İşlevi</i>	10
<i>Müziğin Eğitimsel İşlevi</i>	11
Müzik Eğitimi	11
Müzik Eğitiminde Türler	12
<i>Genel Müzik Eğitimi</i>	13
<i>Amatör (Özengen) Müzik Eğitimi</i>	13

<i>Mesleki Müzik Eğitimi</i>	13
Öğretmenlik Mesleği	14
Türkiye’ de Öğretmen Yetiştirme	16
Türkiye’ de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar	17
Müzik Öğretmenliği Mesleği	18
Tutum	19
<i>Bilişsel Öğe</i>	20
<i>Duyuşsal Öğe</i>	20
<i>Davranışsal Öğe</i>	20
İlgili Yayın ve Araştırmalar	21
BÖLÜM 2	25
YÖNTEM	25
Evren ve Örneklem	25
Veri Toplama Araçları	25
Kişisel Bilgi Formu	27
Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	28
Verilerin Toplanması ve Analizi	29
Verilerin Toplanması	29
Verilerin Analizi	29
Bulgular ve Yorum	29
BÖLÜM 3	60
SONUÇ VE ÖNERİLER	60
Sonuçlar	60
Öneriler	63
KAYNAKLAR	65
EKLER	70
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu	71
Ek 2. Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	72

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. <i>Kişisel Bilgi Formu</i>	28
Tablo 2. <i>Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları</i>	31
Tablo 3. <i>Katılımcıları cinsiyetlerine göre gruplandıran betimsel değerler tablosu</i>	34
Tablo 4. <i>Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını cinsiyete göre ortalamalarını karşılaştıran t-testi sonuçları</i>	35
Tablo 5. <i>Katılımcıları yaşlarına göre gruplandıran betimsel değerler</i>	36
Tablo 6. <i>Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları</i>	36
Tablo 7. <i>Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları</i>	37
Tablo 8. <i>Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları</i>	38
Tablo 9. <i>Katılımcıları öğrenim şekillerine göre gruplandırdıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler</i>	38
Tablo 10. <i>Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını katılımcıların öğrenim şekillerine göre karşılaştıran t-testi sonuçları</i>	39
Tablo 11. <i>Katılımcıları öğrenim gördükleri ana sanat dallarına göre gruplandırdıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler</i>	40
Tablo 12. <i>Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını katılımcıların öğrenim gördükleri ana sanat dalına göre karşılaştıran t-testi sonuçları</i>	40

Tablo 13. Katılımcıları öğrenim gördükleri bölümlere göre gruplandırdıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler	41
Tablo 14. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	42
Tablo 15. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	43
Tablo 16. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	43
Tablo 17. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer açısından öğrenim görülen bölüme göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu tespit etmek amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	44
Tablo 18. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının öğrenim görülen bölüme göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu tespit etmek amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	45
Tablo 19. Katılımcılar öğrenim gördükleri sınıflara göre gruplandırıldıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler	46
Tablo 20. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	46
Tablo 21. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	47
Tablo 22. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	48
Tablo 23. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Sevgi boyutu açısından öğrenim görülen sınıfa göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	49

Tablo 24. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer boyutu açısından öğrenim görülen sınıfa göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	50
Tablo 25. Katılımcıları mezun oldukları lise türlerine göre gruplandıran betimsel değerler	51
Tablo 26. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	52
Tablo 27. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	53
Tablo 28. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	54
Tablo 29. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Sevgi boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	55
Tablo 30. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	57
Tablo 31. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile oluşturulan Q-Q Plot grafiği.....	32
Şekil 2.Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile oluşturulan histogram grafiği.....	33

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
SPSS	The Statistical Packet for Social Scinces
ANOVA	Analysis of Variance
TDK	Türk Dil Kurumu
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
GSL	Güzel Sanatlar Lisesi
THM	Türk Halk Müziği
TSM	Türk Sanat Müziği
TB	Temel Bilimler
SE	Ses Eğitimi
THO	Türk Halk Oyunları

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Eğitim, toplumların gelişmesinde önemli bir role sahiptir. Bu rolün her alanda en iyi şekilde değerlendirilmesi bireyin ve toplumların gelişiminin şekillenmesine büyük katkı sağladığı görülmektedir. Eğitimin ve gelişimin önemli yapı taşlarından birisi de sanattır. Yaratıcı, üretken, kendini iyi ifade edebilen özgür bireyler yetiştirmek sanat eğitiminin kaçınılmaz amaçları arasındadır (Afacan, 2010, s.1) . Sanatın vazgeçilmez öğelerinden olan müzik eğitimi “Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme süreci” (Uçan, 2005, s.60). olarak tanımlamak mümkündür. Bireyin bir nesne, durum ya da eyleme ilişkin tutumunun ilgili nesne, durum ya da eyleme ilişkin tepkileri üzerinde belirleyici bir özelliğe sahip olduğu bilinmektedir. Bireylerin mesleklerine ilişkin tutumlarının ise, mesleğin gereklerini yerine getirmeleri konusunda oldukça etkili olduğu söylenebilir. Bu nedenle öncelikle tutumun ne olduğunun açıklanması gerekmektedir. Tutum, “Bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal, ve davranışsal bir tepki, ön eğilimdir” (İnceoğlu, 1993, s.15). Tutum tepkilerinin temelinde bilişsel, duygusal ve davranışsal etkiler bulunmaktadır (Tan, 2016, s.7). Bireyler doğuştan herhangi bir tutuma sahip değildirler. Tutumlar, bireylerin hayat boyunca yaşadıkları pekiştirmeler, deneyimler ve sosyal öğrenmeler sonucu oluşur ve birçok tutumun kökeni de çocukluğa dayanmaktadır. Bazıları bireylerin kendi deneyimleri ile bazıları ise başka kaynaklardan elde edilmektedir

(Kağıçbaşı, 2005, s.119). Aile içerisinde kazanılmaya başlayan deneyim ve davranışlar, öğretmenlerin kılavuzluğunda devam eder.Ülkemizde zorunlu eğitimin 12 yıl olduğu düşünülürse, çeşitli meslek gruplarına mensup bireylerin yetişmesinde öğretmenlerin üstlendiği sorumluluk ve oynadığı rol daha iyi anlaşılmaktadır. Öğretmenlik, insanları bir meslek sahibi olma yolunda gerekli bilgi ve becerilerle donatmanın yanında bireyleri sosyal, kültürel, ekonomik ve sanatsal yaşama hazırlayan bir meslektir.

Bireylerin yetişmesinde büyük öneme sahip olan öğretmenlik mesleğini icra edenler, kendini sürekli geliştirmek için çaba sarf etmeli, sabırlı olmalı, özverili çalışmalı ve mesleğinde başarılı olabilmek için öğretmenlik mesleğini sevmelidir (Sağlam, 2008, s.60). Bireylerin duygu ve düşünceleri, davranışlarını etkilemektedir. Davranışlar, duygu ve düşüncelerle orantılı olarak değişmektedir. Tutumların, düşünce ve davranışlara temel oluşturduğu dikkate alındığında, olumlu veya olumsuz tutumun başarı durumu üzerinde oldukça etkili olduğu söylenebilir. Medved (1981), Schackmuth (1979), Weaver (1977) ve Holdaway (1978) ‘den aktaran Tanrıöğen(1997), “Öğretmenlerin mesleklerine ilişkin tutumlarının olumlu olması iş doyumunu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir” (s.55). Buna göre, meslekî başarıyı getiren etkenlerden biri de olumlu tutumdur. Uçan müzik eğitiminin bireye kazandıracağı bilgi ve becerileri şu şekilde ifade etmektedir: Birey alacağı müzik eğitimi sayesinde müziksel okuryazarlık, şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme, müziksel bilgi, müziksel yaratma, müziksel beğeni ve müziksel kişilik kazanma gibi bilgi ve becerilerle donanacaktır (Uçan, 1997, s.40). İlkokul ve ortaokul Müzik dersi öğretim programında (1-8. Sınıf) müzik eğitimiyle:

1. Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
2. Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
3. Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
4. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerle ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
5. Kişilik ve öz güven gelişimlerine katkı sağlamak,
6. Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
7. Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
8. Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
9. Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
10. Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
11. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak,
12. İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
13. Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
14. Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
15. Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşılması beklenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017, s. 4-5).

Ortaöğretim düzeyinde müzik eğitimiyle ulaşılması beklenen amaçlar ise öğretim programında şu şekilde belirtilmektedir:

1. İstiklâl Marşı'mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı doğru ve etkili seslendirmeleri,
2. Müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeleri,
3. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek özgüvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri,
4. Araştırma yapma, bilgi üretme ve bilgiyi kullanma gücünü geliştirmeleri,
5. İlgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine (şarkı söyleme, yaratıcı çalışmalar, araştırma) yönelmeleri,
6. Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirmeleri,
7. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
8. Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
9. Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
10. Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları,
11. Müzik dağarcığı oluşturmaları,
12. Ülkemizdeki müzik türlerini ve önemli sanatçıları tanımaları,
13. Evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır(MEB, 2017, s.16-17).

Belirtilen amaçlara ulaşılması ancak nitelikli müzik öğretmeni yetiştirmekle ve bu öğretmenlerin mesleklerini başarılı olarak icra etmeleriyle mümkündür. Mesleklerinde başarılı olmaları için müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin olumlu bir tutuma sahip olmaları gerekmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı; Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını belirlemektir.

Önem

Türkiye’de öğretmen yetiştirmede çeşitli uygulamalara yer verilmiştir. “Öğretmen yetiştirmede farklı eğitim kurumlarından yararlanılmış, son yıllarda uygulamaya konulan çeşitli programlarla öğretmen yetiştirmeye hız verilmiştir” (Çakıcı ve Eraslan, 2011, s.432). Günümüzde eğitim fakülteleri müzik bölümleri haricinde Müzik Bölümü/Anabilim Dalları, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümünün Müzikle ilgili Alt Alanları, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ile Devlet Konservatuvarının İlgili Programları, Osmanlı Dönemi Karşılaştırmalı Müzik Programı, Geleneksel Türk Müzikleri programından mezun bireyler, aldıkları pedagojik formasyon eğitimi sertifikası ile müzik öğretmeni olarak atanabilmektedirler. Pedagojik formasyon eğitimi ile yetişen aday öğretmenlerin yeterlilikleri ve mesleklerine yönelik tutumlarının tartışma konusu olduğu

bir gerçektir. Bu gerçeği Kavcar: “ Öğretmenlik, öğretmen olmayı önceden hiç düşünmeyenlerin, öğretmenlikle ilgili hiçbir ders almayanların ya da salt ticari amaç güden paralı formasyon sertifikası alanların yapacakları meslek değil” sözleriyle ifade etmektedir (Kavcar, 1998, s. 14). Öğretmen adaylarının öğretmenliğin gereklerine yerine getirmedeki başarıları üzerinde mesleğe yönelik tutumlarının son derece belirleyici olduğu gerçeğinden hareketle, tutum ölçeğinin Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı’ndaki öğretmen adaylarına uygulanmasıyla pedagojik formasyon eğitimi ile öğretmen olabilen konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları somut olarak belirlenecektir. Elde edilecek bulgular ışığında konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik olumlu tutumlarını artırıcı sistemli düzenlemelerin yapılmasında ve önlemlerin alınmasında yararlanılabileceği düşünülmektedir.

Varsayımlar

Araştırmada;

1. Kullanılan yöntemin uygun olduğu
2. Kullanılan “müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği” nin geçerli ve güvenilir olduğu
3. Ölçeği yanıtlayan adayların ölçek maddelerine doğru ve içten yanıt verdikleri
4. Seçilen örneklemin evreni temsil etmede yeterli olduğu varsayılmaktadır.

Bununla birlikte araştırmanın problemini teşkil eden, öğretmenlik mesleğine yönelik eğitim almayan meslek mensuplarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ölçülüp belirlenmesinde Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin, problemin ana kütlesini doğru biçimde temsil ettiği düşünülmektedir.

Problem Durumu

Ülkemizde öğretmen atamalarına kaynak oluşturan farklı yükseköğretim programları vardır. Bu noktada Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14/08/2013 tarihli ve 113 sayılı Kurul Kararı ile belirlenen “Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar ile

Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar” uyarınca müzik öğretmeni olarak atanacak öğretmenlerin mezun oldukları programlar şunlardır:

1. Müzik Öğretmenliği,
2. Müzik Bölümü/Anabilim Dalları,
3. Müzik ve Sahne Sanatları Bölümünün Müzikle ilgili Alt Alanları,
4. Güzel Sanatlar Fakültesi ve Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ile Devlet Konservatuvarının İlgili Programları,
5. Osmanlı Dönemi Karşılaştırmalı Müzik Programı,
6. Geleneksel Türk Müzikleri.

Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencileri temelde öğretmen olmak idealinden öte, müzisyen, sanatkâr olmak maksadı güderek okul tercihinde bulunmaktadır. Ancak netice itibarıyla bu okullardan mezun olan öğrenciler de gerek sosyal güvence, gerekse meslekî garanti arayışıyla öğretmenlik mesleğine yönelmektedir. Nitekim Konservatuar bünyesinde verilen eğitimin içeriği incelendiğinde, öğrencilerin öğretmenlik mesleğini kazanmalarına dönük bir müfredatın izlenmediği görülmektedir. Verilen eğitim, müteakiben harici olarak aldıkları formasyon sertifika eğitimiyle birlikte müzik öğretmenliği için uygun ve yeterli olduğu düşünülmektedir. Fakat ideali sanatkâr ve müzisyen olan öğrenciler ile okul tercihini müzik öğretmenliği üzerine yapan öğrenciler arasında farklar teşkil etmektedir. Bu durumun konservatuar öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerindeki önemli bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca söz konusu öğrencilerin tutumlarından hareketle, öğretmenlik mesleğine ilişkin performanslarının da etkilenebileceği varsayılmaktadır. Bu bakımdan, konservatuar öğrenimi gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve bakış açılarının incelenmesi elzemdir. Böylece, konservatuar mezunlarının aldıkları eğitimden ve bakış açılarından kaynaklı meslekî performans farklılıklarına neden olabilecek faktörler tespit edilerek, bu faktörleri ortadan kaldıracak önlem ve düzenlemeler belirlenebilecektir.

Bu çalışmada, belirtilen durum doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre değişmekte midir?

2. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları yaşa göre değişmekte midir?
 3. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim şekline göre değişmekte midir?
 4. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen ana sanat dalına göre değişmekte midir?
 5. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen bölüme göre değişmekte midir?
 6. Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen sınıfa göre değişmekte midir?
- Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları mezun olunan lise türüne göre değişmekte midir?

Sınırlıklar

Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin aynı yıl içerisinde Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilmiş olan verilerle sınırlıdır.

Kuramsal Çerçeve

Müzik

Yalnızca sınırlı bir bölümünü sesler ve gürültüler halinde kavrayabildiğimiz titreşimler, doğanın en belirgin kanıtıdır. Bu titreşimler müziğin temel malzemesini oluşturmaktadır. Doğa ise sesli malzeme olarak insan doğmadan önce hali hazırda bulunmaktaydı. Gök gürültüsü, suyun akışı ve çalkalanışı, doğanın yapısında bulunan sayısız ses ve titreşimlerden yalnızca bir bölümüdür. Doğan her insan, işitme ve müzikle ilgili yetilerden kendi payına düşeni alır ve müziği kendi benliğine, aldığı eğitime ve yaşadığı çağa göre üretir. Günümüze ulaşmış kapalı toplumların incelenmesiyle ilk insanların müziksel faaliyetleri ve eğilimleri hakkında yaklaşık bilgiler edinilebilmektedir. İlk insanlar doğanın seslerine anlam ve önem yüklemişlerdir. Dar bir sözcük dağarcığı bulunan ilkel insan gördüklerini yaşadıklarını ses kullanarak adlandırmışlardır. Duygularını ve düşüncelerini kendi düzenlediği seslerden yararlanıp aktarmışlardır(Selanik, 1996 s.2-3). İnsanın kendi

sesini kullanması, nesneleri birbirine vurup ses çıkarması ve bir kemiğe üfleyerek sesini gürleştirmeyi başarmasıyla, müzik kendi tarihini yazmaya başlamıştır(Erol, 2001, s.93-94). Müzik, giderek ilkel insanların bütün gereksinimlerine karşılık verebilecek şekilde her alanda kendine yer edinmiş ve tarih boyunca insanı rahatlatan, birleştiren ve iletişimini sağlayan pratik bir uğraş olmuştur. Müzik, hangi topluma ait olursa olsun o toplumun soyut resmini çizmekte ve kültürünü işitsel olarak yansıtmaktadır. Ne kadar kurallı veya kuralsız ortaya çıksa da bir toplumun müziği, sahip olduğu kültürel olgularla o toplumun bireylerinin kulaklarında deşifre olan bir dil niteliğindedir. Gerek sözlü gerek sözsüz müzik, ait olduğu toplumun neşelerini, acılarını, süreçlerini, motiflerini ve tüm duygularını ifade etmektedir(Öner, 2012, s.11). Müziğin duygusal etkilerinin yanı sıra kan dolaşımı ve kas faaliyetleri gibi belirli fizyolojik cevaplar da ürettiği bilinmektedir. Osmanlı savaş geleneğinin olmazsa olmazları arasında yer alan mehter marşlarında kullanılan ritimler, fiziksel enerjiyi arttırıp kan dolaşımını hızlandırmakta ve askerleri psikolojik olarak savaşa adapte etmektedir. Dini ritüellerde yaşanan trans halinin sağlanması için de bir veya birden çok çalgı aleti veya sesin kullanılması, müziğin dini duyguları da harekete geçirdiğinin bir göstergesi olmuştur(Cengiz, 2011, s. 373). Bugün ise hayatımızın her alanında her yerde farkında olunarak veya olunmadan dinlenen müzik yaşamımızın vazgeçilmez bir bütünü haline gelmiştir. Ana kucağında, evde, sokakta, işyerinde, okulda, eğlenme ve dinlenme yerlerinde, radyo ve televizyonlarda, düğünlerde, törenlerde ve toplantılarda müzik vazgeçilmez olmuştur(Say, 2001, s.18).

İlgili yazın alan incelendiğinde müziğe ilişkin birçok tanımlama bulunmaktadır. Müzik yalın olarak, hammaddesi ses veya seslerden oluşan uyumsallık olarak tanımlanabilir.

Öztuna(1974), müzik ile eş anlam taşıyan musiki sözcüğünü, ses üzerinde kurulmuş bir sanat olarak tanımlayıp, güzel sanatların en mühim ve en güçlülerinden biri olduğuna vurgu yapmıştır. Musikide esas olanın insan sesi ile, insan sesini takliden yapılmış sazlar olduğuna dikkat çekmiştir. Bütün güzel sanatlar gibi musiki de ne kadar geri olursa olsun, en ibtidâi toplumlarda bile mevcuttur. “Hemen hemen bütün dillerde ‘musiki’ kelimesi, Yunancadan alınmıştır. Yunanca’ da ‘müz’lerin sanatı’ manasında ‘musike’ kelimesi Latinceye ‘musica’, Arapca’ya ‘mûsîkıy’ şekline geçmiştir. Türkler olarak X. Asırdan beri kelimeyi Arapçadan almışlardır.’Musique’ kelimesi Fransızcada XII. Asırdan beri kullanılmaktadır”(s.42-43).

Türkçe sözlük, müzik kelimesinin Fransızca kökenli olduğunu belirterek tanımını şu şekilde belirtmiştir: “1. Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı, musiki 2. Bu biçimde düzenlenmiş seslerden oluşan eserlerin okunması veya çalınması”(TDK, 2011, s.1741).

Uçan’ a göre müzik: “Duygu düşünce tasarım ve izlenimleri belli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür”(Uçan, 1994, s.10).

Yunan filozofları ise müzik kelimesinin bu sanatın sınırlarını aşan bir anlamı olduğunu vurgulamışlardır. Socrate’a göre felsefe, müziğin en yüksek noktasıdır. Eflatun’a göre ise müzik, eğitimin esaslı aracıdır. Eflatun, “Yönetenleri ve yönetilenleriyle bütün toplumun ruh sağlığı müzik eğitime bağlıdır, ancak onunla sağlanabilir. Bu bakımdan müzik, birey ve toplum eğitiminin temeli olmalıdır” diyerek müziğin insan eğitimindeki önemini belirtmiştir. Böylece müzik, erdemli, ahlaklı insanların yetiştirilmesinde önemli bir unsur olarak görülmüş ve insanların bireysel ve toplumsal gelişiminde mutlak bir araç olarak kullanılmıştır(Yıldız, 2002, s. 6).

Çuhadar(2016), müziği bir düzenleme sanatı olarak görmektedir. Bu düzenleme müziği oluşturan farklı frekans değerlerine sahip seslerle birlikte sessizliği de içermektedir. Bu düzenleme sanatında dikkate alınması gereken esas unsur ise estetik kaygıdır (s.219).

Müziğin İnsan Yaşamındaki Yeri ve İşlevleri

Müzik, insan yaşamının her evresinde yer alır ve yeri yadsınamaz. Bir bireyin doğumundan önceki evrede dolaylı yoldan kurulmaya başlayan insan ve müziğin ilişkisi, doğumdan sonra doğrudan ilişki biçimine dönüşür ve gittikçe zenginleşip çeşitlenerek, güçlenip gelişerek insan yaşamı boyunca devam eder. Bebeğin, daha ana rahminde iken kalp atışlarından etkilendiği, doğumdan sonra ise bu sesi ve ritmi yeniden bulmanın kendisi üzerinde rahatlatıcı ve yatıştırıcı bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu durum, bir bebeğin müziğe veya müziksel öğelere karşı, doğumdan önce belirli bir duyarlılık kazanmaya başladığının göstergesi olarak kabul görmüştür. “Birey olarak insan, bebeklik döneminde ninnilerle; erken çocukluk döneminde sayışma, tekerleme, müzikli masal ve oyunlarla; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde türkü, şarkı, marş ve çeşitli müziklerle

yoğrulur, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde de yaşamının önemli bir bölümünü müzikle doldurur, müzikle geçirir”(Uçan, 1994, s. 12).

Müzik, insan yaşamının farklı boyutlarında çok yönlü işlevlere sahiptir. Bu işlevler, müziğin insan yaşamındaki önemini göstermektedir ve bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere beş kümede incelenebilir.

Müziğin Bireysel İşlevleri

Müziğin bireysel işlevleri, bireyin yaşamında edinilmesi gereken denge, sağlık ve başarı için davranışlarında belirleyici olan etki ve tepkilerdir (Uçan, 1997, s. 29).

Müzik ve beyin konusunda yapılan çalışmalar müziğin bireysel işlevlerini ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Müziğin beynin bilişsel fonksiyonlarına olan etkisini araştıran Ayata ve Aşkın (2008):“Müzik; iletişim, işbirliği, grup koordinasyonu ve sosyal bütünlük gibi evrimsel fonksiyonları içerir. Aynı zamanda beynin, algılama, hareket, duygu, öğrenme ve hafıza gibi hemen hemen bütün zihinsel fonksiyonlarını faaliyete geçiren çok yönlü bir sanat” olduğunu ifade etmişlerdir (s.15). Müzik, bireyin bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerini pozitif yönde geliştirdiği söylemek mümkündür. Aynı zamanda müzik, insandaki yaratıcı gücü ortaya çıkaran, zamanı daha verimli kullanmasını sağlayan, ruhsal açıdan dengeli hale getiren, öz güven duygusunu geliştiren, yaşamı tek düzelikten kurtararak daha yaşanması hale getiren bir sanattır(Kılıç, 2007, s. 468-470). “Müziğin, bireyin kişiliğine yönelik gelişimine katkısını açıklayan bireysel işlevi, günümüz toplumunda ihtiyaç duyulan ruhen sağlıklı bireyler ve bu bireylerden kurulu toplumlar hedefiyle örtüşmekte, ruhen ve bedenlen sağlıklı kişi ve toplumlar, hızla değişen dünyada çağa daha çabuk ayak uydurmakta ve gelişmektedirler”(Konakcı, 2010, s. 19).

Müziğin Toplumsal İşlevleri

Müziğin toplumsal işlevi bireyler arasında; anlaşma, dayanışma, kaynaşma, paylaşma, birleşme ve bütünleşme sağlamasında müziğin oynadığı rolleri kapsamaktadır (Uçan, 1997, s. 29).

Müzik evrensel kimliği ile ülkeler arasında dil birliğini oluşturur. Tüm uluslar için ortak bir dil niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda müzik, toplumlar ve bireyler arasında sosyalleşme

ve iletişim kurma anlamında etkin bir misyon yüklenmiştir (Tenkoğlu, 2005, s.12). Bununla birlikte müzik yapan insanlar düşünüldüğünde bu insanlar arasında; işbirliği, uyum, dayanışma ve sorumluluk almalarında müzik katkı sağlamaktadır. Ayrıca vatan, millet, doğa sevgisi değerler de müzik yoluyla toplumlarda yaygınlaşır (Kılıç, 2007, s.470).

Müziğin Kültürel İşlevi

Müziğin kültürel işlevi, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri güçlendirip pekiştirici, geliştirici ve zenginleştirici, kültürel kimlik sağlayıcı müzikler birikim ve etkinlikleri kapsar (Uçan, 1997, s. 29).

Müzik kültürün bir parçasıdır. Müzik ve kültür birbirinin içine geçmiş olgulardır ve birbirinden ayrı düşünmek doğru değildir. Müzik içinde hayat bulduğu toplumun kültürünü yansıtır. O kültüre ait değerleri içinde barındırarak bunu sesler, çalgılar vb. materyaller yardımı ile farklı kültürlerle yansıtır (Konakcı, 2010, s. 20).

Müzik, geçmişle gelecek arasında bağ kurabilme özelliğine sahiptir. Bu bağlamda istiklal marşımız, geçmiş nesillerden gelecek nesillere bir miras, milli birliğimiz ve milli egemenliğimizin de en önemli göstergesidir (Kılıç, 2007, s.471).

Müziğin Ekonomik İşlevi

Müzik duygu ve düşüncelerin ifadesinde soyut bir anlama sahip olsa da, ekonomik boyuta da sahiptir. Farklı sektörlerde olduğu gibi müzikte de bir üretim süreci durumu mevcuttur. Üretim beraberinde tüketimi getirmekte ve bu yolla müziğin ekonomik işlevselliği açığa çıkmaktadır (Konakcı, 2010, s. 20).

Uçan (1994)'a göre müziğin ekonomik işlevleri: Üretme, dağıtma ve tüketme süreçleri boyutunda açıklanmaktadır. Üretme süreci; üretme ve seslendirme ve yorumlama (çalma-söyleme), çalgı yapımı, yapıtların basımı, bunları yapan besteci, seslendirici, yapımcı ve basımcılar, müzik yapıtı üretilirken kullanılan araç, yöntem ve teknikler, sonunda ortaya çıkan ürün, yani üretilen, seslendirilmiş olan, basılıp çoğaltılmış olan müzik yapıtı ve yapılmış olan çalgı, müzik yapıtlarının ve çalgıların üretiminde kullanılan zaman ve verilen emek, verilen zaman ve ortaya çıkan ürünün karşılığı olarak alınan ücret olarak açıklanırken, dağıtım süreci; müzik yayımcıları, plakçılar, bantçılar, kasetçiler, müzik

pazarlayıcıları, dinleti veya konser düzenleyicileri, müzik yapıtları ve çalgılarının depolanması, alımı satımı ve bunlarla ilgili düzenlemeler, radyo ve televizyonun bu alanda verdiği hizmetleri kapsamaktadır. Tüketme süreci ise; müzik dinleme(dinleti salonlarında, evde, iş-çalışma yerlerinde, törenlerde, şöenlerde vb.), eğlenme-dinlenme-oynama sırasında müzik kullanma, kendi bireysel gereksinimi için çalma-söyleme, müzik yapıtlarının seslendirimi ile ilgili araç ve gereçleri alıp kullanma ve müziğin tipik tüketicileri olan dinleyicileri kapsamaktadır (s.22-23).

Müziğin Eğitimsel İşlevi

Müziğin eğitimde kullanım alanları ve bir eğitim biçimi olması müziğin eğitimsel işlevlerini ortaya koyar. Özellikle son yıllarda eğitim ve öğretime destek olarak kullanılan müzik, okul öncesi ve ilköğretim düzeylerindeki öğrencilere yönelik eğitim ve öğretimde önemli bir yere sahiptir. Müzik vasıtasıyla eğitim, öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasında etkili olmakta ve yabancı dil, matematik vb. alanlarda etkin şekilde kullanılmaktadır.

İnsanlık tarihi incelendiğinde ise güzel sanatların ve güzel sanatların bir dalı olan müziğin toplum ve insan eğitimindeki önemi dikkat çekmektedir. Eski Yunan’da müzik, eğitimin temellerinden biri olmakla kalmayıp, ruh ve zevk eğitiminin de bir aracı olarak görülmüştür. Müzik geleneksel kültürün önemli unsurlarından biri olarak devlet tarafından destek görmüştür. Müziğe ahlak eğitiminin önemli bir aracı olarak değer verilmiştir (Yıldız, 2002, s. 8).

Müzik Eğitimi

Eğitimin hedefinde insan davranışlarını değiştirmek vardır. Bu değişim işlemi ise çağın gerekliliklerine ve toplumun kabullenmelerine göre şekillenen bir süreçten ibarettir ve bireyin doğumundan ölümüne kadar süregelen davranış değişikliklerini kapsar. Erden (2007) eğitimin tanımını, “bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci” olarak yapmıştır (s. 13).

Eğitim, insan yaşamının önemli bir parçasıdır ve günümüzde bireyleri hayata hazırlama ve meslek kazandırma olmazsa olmaz olgulardan biridir. Çağdaş kültürün kuşaktan kuşağa aktarımı ve gelişmişliğin bir göstergesi olan sanat eğitimi, eğitim sürecinin önemli bir

parçasıdır (Konakçı, 2010, s. 15). Tarihte birçok filozof da müziği eğitimin önemli bir parçası olarak kabul etmişlerdir. Platon müziği “Ritim ve armoni, insan ruhunun derinlerinde, ruh ve beden arasında duran, vücudun zarafetini ve insan zekâsını öne çıkaran, doğru yolda olunduğunun tek ve en güçlü göstergesidir” şeklinde açıklamıştır. Konfiçyüs müziğin kişisel ve toplumsal gücüne işaret etmiş, “Üstün insan, müziği, kültürün mükemmelleşmesi yolunda kullanan insandır. Müzik yaygınlaştığında, insanlar arzularına ve ideallerine ulaştığında, büyük ulusların ortaya çıktıklarını görebiliriz.” Demiştir. Aristo ise “ iyi bir karaktere ulaşmada erken ve yoğun bir müzik eğitimi” nin önemini vurgulamıştır. Ortaçağ boyunca müzik; geometri, astronomi ve aritmetikle birlikte, eğitimin dört temel boyutundan biri sayılmıştır (Tarman, 2006, s. 9).

Geçmişten günümüze kadar büyük bir önem arz eden müzik eğitimi, “temelde bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir” (Uçan, 1997, s.14).“Bu süreçteki öğrenmelerin kalıcı ve izli olabilmesi ancak bilimsel temele dayalı olan, bireylere ve toplumlara, çağın yapısına ve gelişimine uygun müziksel davranışlar kazandırmayı hedefleyen çağdaş bir müzik eğitimi sistemiyle olur” (Akbulut, 2001, s.80).

Müzik eğitimi sayesinde yetişen bireyler; müziksel okuryazarlık, şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme, müziksel bilgi, müziksel yaratma, müziksel beğeni ve müziksel kişilik gibi bilgi ve becerilere sahip olacaktır (Uçan, 1997, s.40). Kimi bireyler yaşamlarında müziğe önemli bir zaman dilimini ayırıp müziksel bilgi ve becerilerini geliştirirken, kimi bireyler ise eğitimin bir parçası olan bir dersten ibaret görmektedir. Bu farklı bakış açıları bireylerin seçimleri doğrultusunda şekil alır. Müzik eğitimi, amaçlarına ve eğitim alan topluluğun özelliğine göre farklılıklar gösterir.

Müzik Eğitiminde Türler

Müzik eğitimi, ülkemizdeki eğitim sistemi çerçevesinde, toplumun her bireyi için zorunlu bir ders olarak verilmektedir. Müzik eğitimi, her ne kadar zorunlu bir eğitim olsa da, müziğe olan tutum ve yaklaşımlar çerçevesinde sınıflandırılır. Uçan(1997) müzik eğitimi; genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç ana başlıkta sınıflandırmıştır (s.30). Bu türlerin aynı amaç ve özellikleri bulunsa da farklı yönleri de mevcuttur.

Genel Müzik Eğitimi

Bireylerin müziksel bilgi ve becerilerini, müzikal yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan genel müzik eğitimi, eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Genel müzik eğitiminin amacını ise Uçan (1997) : okul, bölüm, dal, program türü ne olursa olsun, her düzeyde ve her yaşta herkesi kapsayıp, dengeli, sağlıklı ve insanca yaşam için gerekli asgari düzeyde müzik kültürünü kazandırmak şeklinde ifade etmiştir (s. 31). Genel müzik eğitimi, okul öncesinden (anaokulu) başlayarak eğitimin her safhasında (ilkokul, ortaokul, lise ve yüksek öğrenim) yer alan okul müzik eğitimi şeklinde tanımlanabilir.

Amatör (Özengen) Müzik Eğitimi

Amatör müzik eğitimi hiç kimse için zorunlu olmamakla birlikte, bireyin yeteneği değil istekli oluşu önemlidir. Günümüzde birçok birey amatör olarak müzikle ilgilenmektedir. Bir bireyin anne karnında başlayan ve hayatın her anında karşılaşılan müzik, kişisel gelişim ve duygusal gelişim anlamında bireylere katkı sağlamaktadır. Bu anlamda her bireyin yaşı ne olursa olsun hayatının herhangi bir döneminde, olanakları dahilinde amatör olarak müziği yaşamının bir parçası yapmak gereklidir. Özengen müzik eğitimi, bireylerin ilgi, istek ve yatkınlık ile etkin bir katılımı için gerekli fırsat ve olanaklara bağlı olup seçmelidir (Uçan,1997,s.31-32).

Mesleki Müzik Eğitimi

Müziğin meslek haline gelmesinde etkili olan mesleki müzik eğitimi, amatör (özengen) müzik eğitimindeki amatör ruhun aksine müzik eğitiminin daha profesyonel bir yapıya bürünmesi şeklinde ifade edilebilir. Mesleki müzik eğitimini alacak, alıyor olan ve almış bireyler müziği tüm kuram, boyut, ilkeler ve yöntemleriyle öğrenmekte ve alanlarında uzmanlaşmaktadırlar. Mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını Uçan (1997): Müzik sanatçılığı eğitimi (bestecilik eğitimi, seslendiricilik / yorumculuk eğitimi), müzikbilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği (eğitimciliği) eğitimi, müzik teknolojisi eğitimi şeklinde belirtmiştir (s.32).Günümüzde bu eğitim çoğunlukla yükseköğretim düzeyinde verilmektedir

Öğretmenlik Mesleği

Öğretmenliğin bir meslekte bulunması gereken özelliklere sahip olup olmadığı uzun süre tartışılmış ve sonunda öğretmenliğin kendine özgü bir meslek olduğu ve bir meslekte bulunması gereken her türlü özelliğe bünyesinde barındırdığı konusunda fikir birliğine varılmıştır (Tezcan, 1996, s.34).

Uçan (2005) öğretmenliği; “insanlık temelinde öğretmence duymak, öğretmence düşünmek, öğretmence devinmek, öğretmence sezinmek, öğretmence eylemek, olana bitene öğretmence bakmak, insanlara öğretmence yaklaşmak, insanlarla öğretmence iletişim kurmak ve etkileşmek, kısacası öğretmence yaşamak” olarak tanımlamaktadır (s.281).

Şişman ve Acat (2003) öğretmenlik mesleğini; bilgelik ve erdem boyutlarına sahip, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerden gelişmesini sağlayan ve ülkenin geleceğine yön veren bir meslek olarak ifade etmiştir (s.236).

Güdek (2007) ise bu paralelde öğretmenlik mesleğinin kolay bir meslek türü olmadığını, alanda uzmanlık, akademik çalışma, mesleki formasyon ve yükseköğretim diploması gerektiren kendine özgü profesyonel bir meslek olduğunu vurgulamıştır (s.2).

Öğretmenlik mesleğinin yapı taşı öğretmenlerdir. Öğretmen, “bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli dal ve alanlarda başkalarının yetişme ve gelişme yardım eden kimse” şeklinde tanımlanmaktadır (tdk.gov.tr). Bu doğrultuda bir başka bireyi belirli bir dal veya alanlara yönlendiren ve yetiştirip geliştiren öğretmenler, diğer mesleklerin öğretilmesi sürecinde de kilit rol oynamaktadır. Mesleklerin mesleği olarak tanımlanabilecek yegâne meslek, öğretmenlik mesleğidir.

Belm’e göre öğretmenlik mesleği keskin çizgilerle kuralları belirli olan bir meslek değildir. Evrensel bazı kurallardan bahsedilebilir fakat bütün ülkeler için kullanılabilecek belirli ölçütleri yoktur. Bununla birlikte toplumlar kendi sosyal ve kültürel yapılarına göre öğretmenlik mesleği ile ilgili belirli standartlar oluşturur ve uygular (Akbaşlı, 2009, s. 277). Türkiye’ de öğretmenliğin meslekleşmesini sağlayan koşulları Uçan (2000) şöyle belirtmiştir:

1. Tanımlanmış bir hizmet alanı olma ve o alanda hizmet verme.
2. Verdiği hizmetten ötürü yetiştirdiği kişiye, ailesine, topluma, devlete karşı sorumlu olma.
3. Yeterince geniş ve yaygın bir hizmet alanına sahip olma.

4. Belirli bir uzmanlık bilgi ve becerisini gerektirme.
5. Örgün mesleksel eğitimden geçme.
6. Mesleksel kültüre sahip olma.
7. Mesleğe girişte belirli bir seçim ve denetimden geçme.
8. Toplumca ve devletçe meslek olarak tanınma ve kabul görme.
9. Mesleksel ahlak kurallarına sahip olma.
10. Meslek kuruluşları biçiminde örgütlenme.
11. Mesleksel amaçlı süreli yayın organına sahip olma.
12. Yasal, tüzüksel ve yönetmeliksel statü ve güvenceye kavuşma.
13. Sadece Öğretmenlik mesleğinin öğrenimini görmüş veya yeterliklerini kazanmış olanların öğretmenlik yapmaya hak ve yetkileri olduğu kesin hükme bağlanmış olmalıdır (s. 62-63).

Öğretmenlik mesleği her şeyden önce bir hizmet mesleğidir. Milli duygularla, büyük emekler harcarıp bıkip usanmadan çalışarak, milletin ve ülkenin geleceği için her türlü fedakârlığı yapmak gereklidir (Ertuğrul, 2006, s.22). En dikkatli olunması gereken meslek öğretmenlik mesleğidir. Her birey öğretmen olabilme yetisine sahip olmayabilir. Çünkü Öğretmenlik her bireyde bulunmayan özveri, sabır gibi pek çok özelliği içinde barındırır (Işık, Çıltaş ve Baş, 2010, s.55). Öğretmenlik Öğretmenler, öğrenciler tarafından hayranlık duyulan bireylerdir. Öğrencilerin kişisel gelişiminde öğretmenin rolü çok önemlidir. Öğrencilerin başarılarında veya başarısızlıklarında öğretmenin etkisi çok büyüktür.

Öğretmenlerin niteliği, eğitimin kalitesiyle doğru orantılıdır. Bu bakımdan eğitimde kalite ve nitelikten bahsedilecek ise, eğitim sisteminde görev alacak öğretmenlerinde iyi bir biçimde yetişmesi ve gelişmesi gerekmektedir (Celep, 2005, s.25). Erden (1998), öğretmenlerin kişisel ve mesleki niteliklerinden; genel kültür, alan bilgisi, meslek bilgisi ve iletişim becerilerinin önemli roller olduğunu vurgulamaktadır (s.38).

Öğretmenler de okul yılları boyunca öğretmenlik mesleğiyle ilgili pek çok deneyim yaşayıp farklı öğretmenlerle tanışma imkânı bulurlar. Onların okul yılları ve üniversitedeki eğitim süreçlerinde kazandıkları deneyim ve birikimler, sınıflarında uygulayacakları tutum ve davranışları belirlemede bir kaynak niteliği oluşturacaktır (Baki ve Gökçek, 2007, s.22). Öğretmenlerin kişisel nitelikleri, öğrencilerin okula ve derslere karşı tutumunu doğrudan etkilemektedir. Öğretmenin eğitim süreçlerinde hoş karşılanmayan ve istenmeyen kişisel davranışları, öğrencinin okula ve derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine neden olacak ve bunun doğal bir sonucu olarak da öğrencinin başarısız olmasına neden olacaktır (Akbulut, 2006 s.23-28). Bu yüzden öğretmenin öğrencilerine olan tutumu ve iletişim becerisi, öğretmenin mesleki nitelikleri ve donanımı kadar önem arz etmektedir. İyi iletişim kurma yetisi öğretmenlik mesleğinin gerekliliklerindendir. Ses tonu, beden dili ve sunuş özellikleri öğretmenin sınıf hâkimiyetini arttıracak gibi, etkili iletişim kurmasını da

sağlayacaktır. Böylece öğretmenin dersi sürekli diri tutabilmesi ve öğrencilerin başarılı olmasında büyük katkı sağlanacaktır (Cumalı, 2002, s.11). Kişisel ve mesleki nitelikleri iyi düzeyde olan öğretmenler sayesinde eğitimde verimlilik artıp öğrenme süreci kolaylaşacaktır.

Türkiye’ de Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen yetiştirme çok yönlü ve kapsam olarak çok geniş bir konudur. Öğretmen yetiştirme kavramı, öğretmen adaylarının seçimi, staj dönemi, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi, izleme-değerlendirme çalışmaları gibi konuları kapsamaktadır. Öğretmen ise bir sistemin en önemli ögesidir. İyi ve nitelikli bir eğitimin kalbi nitelikli öğretmenlerdir (Kavcar, 2002, s.1).

Osmanlılar 1848 yılında öğretmen yetiştirme işine başlamış olup o günden bu güne kadar öğretmen yetiştirme konusunda çeşitli deneyimler saptanmıştır. Önce ortaokullara, 1800’lerin ikinci yarısında ise lise ve ilkokullara öğretmen yetiştirecek okullar kurulmuştur.1925’te Ankara’da Müzik Öğretmen Okulu, 1926’da Konya Orta Öğretmen Okulu, 1926’da Kayseri 1927’de Denizli Köy Öğretmen Okulları açılmıştır. Konya’daki okul Ankara’ya taşınmış 1930 yılında gazi eğitim enstitüsüne dönüştürülmüş ve 1940’lı yıllarda yeni eğitim enstitüleri açılmaya başlanmıştır. 1934’te Kız Meslek Öğretmen Okulu, 1936’da Erkek Meslek öğretmen okulları açılmış ve köylere öğretmen yetiştirmek amacıyla askerliklerini onbaşı veya çavuş olarak tamamlayan köy gençleri, eğitimlik kurslarına alınmıştır.1940’larda köy çocuklarının beş yıl öğrenim gördüğü köy enstitüleri, 1943’te köy enstitülerine öğretmen yetiştirmek amacıyla Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü kurulmuştur. 1954’te ise köy enstitüleri ilköğretmen okullarına dönüştürülmüştür.1959 yılında imam hatip okullarına öğretmen istihdamı için Yüksek İslam Enstitüsü kurulmuş ve yüksek öğretmen okullarına, ilköğretmen okullarından başarıyla mezun olan öğrencilerin girmesini sağlayabilecek şekilde yeni düzenlemeler getirilmiştir. 1960’larda mesleki öğretmen okulları yüksek öğretmen okullarına dönüştürülmüş ve 1965 yılında Ankara Üniversitesinde bir Eğitim Fakültesi açılmıştır.1970’lerde ise Boğaziçi, Hacettepe ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerinde öğretmenlik sertifikası verecek ve eğitim uzmanlıkları alanında lisansüstü programlar yürütecek eğitim bilimleri bölümleri kurulmuştur. Lise düzeyine eşit olan ilköğretmen okulları 1970’lerde iki yıllık eğitim enstitülerine, yüksek öğretmen okulları ise 4 yıllık

eğitim enstitülerine dönüştürülmüştür. 1982 yılında bir kararname ile öğretmen yetiştirme işi bakanlıktan alınarak üniversitelere verilmiş ve eğitim enstitülerinin birçoğu eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. 1994 yılında MEB, Yüksek Öğretim Kurumu(YÖK), Dünya Bankası işbirliği ile “YÖK/Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme Projesi” başlatılmıştır. Bu projeyle, alan derslerinin fen-edebiyat fakültesinden, eğitimcilik ve öğretmenlik bilgisini, becerisini, sevgisini, ülküsünü, bilincini ve kültürünü ise 7-8 sertifika dersiyle sınırlayan bir nesil yetiştirilmeye başlanmıştır (Okçabol, 2004, s.2-3). Günümüzde eğitim fakültelerinin dört yıllık eğitim programından mezun olan öğrenciler ve fen-edebiyat fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri, konservatuarlar, ilahiyat fakültelerinin ilgili alanlarından mezun olup pedagojik formasyon sertifika programını başarıyla tamamlayanlar, KPSS sınavına girip başarılı oldukları takdirde öğretmenlik mesleğini yapabilmektedirler.

Türkiye’ de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar

Osmanlı imparatorluğu döneminde müzik eğitimi, Enderun mektepleri, Mehterhanelerde, Mevlevihanelerde, Musikâ-i Hümayunda, medreselerde ve sıbyan mekteplerinde verilmekteydi. Medreseler ve sıbyan mektepleri her ne kadar dinsel müzik eğitimi verseler de müzik eğitimi bağlamında değerlendirme yapılabilir. Darülelhan ise Osmanlı imparatorluğu döneminde kurulmuş ilk resmi müzik okuludur. Darülelhan da türk müziği derslerinin yanı sıra batı müziği dersleri de okutulmuştur. 1917’ de kurulan darülelhan (İstanbul Belediye Konservatuarı) ülkemizdeki ilk konservatuar ve musiki okulu olarak bilinmektedir. 1924’ de kurulan Musiki Muallim Mektebi ise musiki sorunlarıyla ilgilenmek, öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulmuştur ve 1936 yılında bu kurum yerini Ankara Devlet Konservatuarı’na bırakmıştır. 1958’ de İzmir’ de, 1971’ de İstanbul’ da Devlet Konservatuarları kurulmuştur. Devlet Konservatuarlarının yanı sıra Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü, İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü, Buca Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü ve Nazilli Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü yetiştirdiği öğretmenlerle müzik eğitime büyük katkılar sağlamıştır. 1975 yılında Ege Üniversitesi’nde güzel sanatlar fakültesi kurulmuş ve müzik bölümü açılmıştır. Bunlardan başka çeşitli üniversitelerde müzik öğretmeni yetiştirebilen fakülte ve yüksekokullarda müzik ile ilgili bölümler kurulmuştur (Kavcar, 1981, s. 17-23). Günümüzde ise öğretmen atamalarına kaynak oluşturan farklı yükseköğretim programları vardır. Bu noktada MEB

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14/08/2013 tarihli ve 113 sayılı Kurul Kararı ile belirlenen “Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar ile Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar” uyarınca müzik öğretmeni olarak atanacak öğretmenlerin mezun oldukları programlar şunlardır:

1. Müzik Öğretmenliği,
2. Müzik Bölümü/Anabilim Dalları,
3. Müzik ve Sahne Sanatları Bölümünün Müzikle ilgili Alt Alanları,
4. Güzel Sanatlar Fakültesi ve Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ile Devlet Konservatuvarının İlgili Programları,
5. Osmanlı Dönemi Karşılaştırmalı Müzik Programı,
6. Geleneksel Türk Müzikleri.

Müzik Öğretmenliği Mesleği

Uçan (2006) müzik öğretmenini; müzik öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği eğitimi tamamlayarak, müzik öğretmenliği yapma yetkisini elde etmiş kimse olarak ifade etmektedir (s. 69).

Müzik öğretmeni, kişisel niteliklerinin yanında genel kültür, alan bilgisi, pedagojik formasyon, iletişim becerisi gibi mesleki niteliklere sahip olmalıdır. Her ne kadar alanında iyi bir şekilde yetişse de, mesleki niteliklerinden bir tanesinin dahi eksik oluşu meslek niteliklerinin önemli bir boyutunun eksik kalması haline gelir. Etkili müzik öğretmeni öğretmenlik mesleği niteliklerinin hepsine yeterli oranda sahip olmalıdır (Akbulut, 2006, s. 23- 28). Müzik öğretmenin bu mesleki nitelikleri lisans eğitimi sayesinde kazanır. Her ne kadar farklı müzik öğretmeni yetiştiren bölüm ve birimler olsa da, ders içerikleri farklı olsa dahi, temelde müzik alan bilgisi anlamında yeterli seviyede müzik öğretmeni yetiştirilmektedir. Lisans eğitiminden donanımı yüksek bir düzeyde mezun olup müzik öğretmenliği yapan öğretmenlerin, işlerine değer veren, müzik eğitimi seven, kendisiyle barışık, öğrencisini seven, öğrencisine müziği sevdiren ve müziğe bağlayan bir araç oldukları söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin mesleki niteliklerinin yanı sıra kişisel niteliklerinin de öğrenciler üzerinde önemli etkileri vardır. Küçükahmet (2000) tutum ve davranışların öğrenciler üzerinde büyük etkileri olduğunu ve öğrencilerin öğrenme süreçleri, kişilikleri ve başarılarını doğrudan etkilediğini vurgulamıştır (s. 2).

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları, öğretmenin öğretmenlik meslek anlayışını yansıtmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilik dönemlerindeki öğrenme yaşantıları, kendi meslek anlayışlarına sirayet eder (Konuk, 2011, s.9). Öğretmenlerin olumlu tutuma sahip olarak yetişmeleri, yetiştirdikleri öğretmen adaylarının da olumlu tutuma sahip olmalarını sağlayıp, mesleki başarıyı ve nitelikli öğretmen yetiştirme döngüsüne doğrudan etki edecektir.

Tutum

Literatürde tutum kavramının pek çok tanımı bulunmaktadır. TDK tarafından “tutulan yol, davranış” olarak tanımlanan tutum, Aydoslu’ nun (2005) Allport’ dan aktarımıyla şöyle tanımlanmaktadır: “Tutum bireyin objelere (nesnelere) ve durumlara karşı tepkileri üzerinde yönettici ve dinamik etki yapan ve geçirilen tecrübelerle örgütlenmiş duygusal ve zihinsel istidat ya da eğilimdir” (s.16). Tutumlar bireyin duygu ve düşüncelerinden oluşmaktadır. Her bireyin olaylara, nesnelere ve çevresinde insanlara karşı farklı tutumları vardır. Gözle görülmesi mümkün olmayan tutumlar ancak bireylerin davranışlarıyla anlaşılabilir. “Tutum, Latince olan kökeninde “harekete hazır” anlamına gelmektedir. Bugün ise tutum kavramı bir yapı olarak görülmekte ve doğrudan gözlenmese de, davranıştan önce gelen ve hareketlerimize rehberlik eden yapı olarak görülmektedir” (Arkonaç, 1998, s.170). Bir başka tanımla tutum, bir bireyin kendine, çevresindeki herhangi bir nesne ya da olaya karşı bilgi ve deneyimlerine dayanarak örgütlediği bilişseli duygusal, davranışsal bir tepki, ön eğilimdir (İnceoğlu, 1993, s.15).

Tutumlar bir hazır bulunuşluk durumunu göstermektedir. Davranış değil, davranıştan önceki eğilim sürecidir Bir tutuma sahip bir şekilde hayata başlanmaz. Tutum genellikle çocuklukta, deneyimler ve yaşam boyunca elde edilmektedir (Kağıtçıbaşı, 2005, s.105-109). Oskamp (1977) tutumların bireylerdeki ortaya çıkış kaynaklarını aile etkisi, çevre etkisi, bireysel tecrübeler şeklinde ifade etmiştir. Bu kaynakların haricinde tutumlarda yaş etkisinin de önemli olduğu bilinmektedir. Sears (1969), 12-30 yaş aralığının önemli bir süreç olduğunu ve bu dönemde oluşan tutumları değiştirmenin zor olacağını vurgulamıştır

(Güllü, 2007, s.19). Tutum kavramının araştırmacılar tarafından yapılan tanımlarında da görüldüğü üzere bazı öğeleri mevcuttur. “Tutumlar insan davranışına yön verme noktasında bilişsel, duygusal ve davranışsal öğeleri bünyesinde barındıran unsurlardır” (Keskin, 2003, s.4). Tutumların üç ana ögesi bulunmaktadır.

Bilişsel Öge

Bilişsel öge, bireyin olay veya nesneler hakkındaki bilgi, inanç, düşüncelerine karşı tutumudur. Bir olay veya objeler hakkındaki bilgi ve kanaatler tutumların bilişsel yönünü göstermektedir. Tutumun bilişsel ögesine örnek olarak tütün ürünlerinin sağlığa zararlı olmasının düşünülmesi gösterilebilir. Bireyin bir şeye ilişkin olumsuz tutumu, o şey hakkında olumsuz inançlara sahip olmasını sağlayacaktır. Doğru veya yanlış olsa da tutum belirten her bir cümle bir önermedir ve tutumlarımızın düşünce boyutunu ifade etmektedir (Dökmen, 1996, s.111).

Duyuşsal Öge

Duyuşsal öge, sevmeye ve hoşlanma gibi duygusal tepkileri ifade etmektedir. Tutuma süreklilik kazandırıcı ve onu şekillendirici bir özelliğe sahiptir (Erdoğan, 1999, s.366). Bireyden bireye değişiklik gösteren duyuşsal öge, bilgi ve gerçeklerle ifade edilemeyen, hoşlanma, sevmeye, nefret etme, korkma gibi devamlı duygular şeklinde ifade edilebilmektedir (Baysal ve Tekarslan, 1996, s.254). Örneğin enstrüman çalmayı seven birinin çalgı dersine ilişkin olumlu tutum geliştirmektedir. Halk oyunlarını sevmeyen birinin, halk oyunlarını oynamaktan kaçınması oynamak istememesi ise olumsuz tutum geliştirdiğini göstermektedir.

Davranışsal Öge

Davranışsal öge, tutum nesnesine ilişkin sözel veya söz olmayan tepkiler şeklinde ifade edilir. Bireyin duygu ve yargılarına göre hareket etme eğilimidir (Tavşancıl, 2002, s. 79). Bu hareket etme eğilimi sözler veya davranışlarla yansıtılır (İnceoğlu, 2000, s.10). Tutumun davranışsal ögesine örnek olarak, müzik dersine olumsuz tutumu olan bir

öğrencinin, ödevlerini yapmaması, enstrümanını çalmaması, derse yeterince önem vermemesi gösterilebilir.

İlgili Yayın ve Araştırmalar

Arzu Öztürk tarafından 2003 yılında Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan “Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Öğrencilerin Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” isimli yüksek lisans tezinde: araştırmaya İzmir Işıl Saygın Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) öğrencileri katılmıştır. Verilerin toplanmasında, öğrencilerin eğitim programlarını değerlendirmesi için 45 soruluk bir anket uygulanmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek içinse araştırmacı tarafından geliştirilen Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, öğrencilerin tutumları orta düzeydedir. Ayrıca öğrenci tutumlarının cinsiyete, devam edilen sınıf ve ana dal çalgılarına göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Bahar Güdek tarafından 2007 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında hazırlanan “Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli doktora tezinde; müzik öğretmenliği 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını seçilen çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmanın örneklemini 1102 müzik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları olumludur. Tutumların cinsiyetlere göre farklılaştığı, kız öğrencilerin erkeklere oranla daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmüştür. Tutumlar sınıflara göre de farklılık göstermiştir, 1. sınıf öğrencileri 4. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu tutumlara sahiptir. Öğrencilerin tutumlarının mezun oldukları lise türüne göre farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

Ayca Çiçek Sağlam tarafından 2008 yılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan makalede “Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” sorgulanmıştır. Buna göre; araştırma grubunda yer alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları oldukça olumludur. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı

düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kız öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları erkek öğrencilere göre daha olumludur. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun olunan lise türüne göre istatistiksel olarak farklılık göstermediği görülmüştür. Öğrenim görülen sınıf düzeyine göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Birinci sınıfta öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğu, ikinci sınıf düzeyinde azaldığı ancak üst sınıflara doğru öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumun arttığı tespit edilmiştir.

Seçil Seçkin Başaran tarafından 2010 yılında Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Sürekli Kaygıları, Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik ÖzYeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde: müzik Öğretmeni adayları müzik öğretmenliği mesleğine yönelik olumlu tutuma sahiptir. Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre, müzik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinde kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır. Müzik öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerine göre müzik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur. Müzik öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türüne göre müzik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur. Müzik öğretmeni adaylarının ailelerinde müzikle ilgilenen birey olup olmadığına göre müzik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur. Müzik öğretmeni adaylarının ana çalgı türüne göre müzik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalmaya başladıkları döneme göre müzik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur.

Damla Bulut tarafından 2011 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan makalede “Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” sorgulanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu gözlenmiştir. Öğretmenlik mesleğinin çalışma şartlarının ağır olmasının ve günümüzdeki toplumsal statüsünün istenilen düzeyde olmamasının müzik öğretmeni adaylarını endişelendirdiği ve bu konulardaki tutumlarını olumsuz etkilediği gözlenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğinde başarı için gerekli olan çalışmalara yönelik tutumlarında olumsuzluklar bulunduğu

gözlemlenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim görülen üniversite ve sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun olunan lise türüne ve cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği ve GSL'den mezun olan müzik öğretmeni adaylarının ve kız müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür.

Duygu Piji Küçük tarafından 2012 yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan makalede, “Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları” sorgulanmıştır. Bu çalışmanın sonuçları müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliğine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir. Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark yaratmamıştır. Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının yaşlarına göre anlamlı bir fark yaratmadığı gözlenmektedir. Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları çalıştıkları kuruma göre anlamlı bir fark yaratmıştır. Elde edilen bulgular, devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerine göre, daha yüksek düzeyde müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutuma sahip olduklarını göstermektedir.

Zeynel Şentürk tarafından 2015 yılında Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan “Müzik öğretmenlerinin bireysel profil özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde: yapılan anketlere göre müzik öğretmenlerinin bireysel profil özellikleri saptanmaya çalışılmıştır. Müzik öğretmenlerinin mesleğine yönelik tutumları olumlu ve yüksektir. Cinsiyet ve yaş değişkenine göre anlamlı farklılıklar saptanmıştır fakat etki büyüklüğünün orta düzeyin altında olduğu belirlenmiştir. Medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı, mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

Hüseyin Tan tarafından 2016 yılında Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan “Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde: Genel tutum puanlarının $\bar{X} = 3,14$ olduğu, genel tutumlarının “Sevgi - Adanmışlık” alt boyutunda $\bar{X} = 2,46$ olduğu, “Değer” alt boyutunda ise $\bar{X} = 4,01$ olduğu saptanmıştır. Tutumlarının, öğrenim şekli, cinsiyet, ortaokuldaki müzik derslerine branşı müzik olan öğretmenin girme durumu, ailede müzikle

ilgilenen birinin bulunup bulunmaması durumu ve ailede müzikle ilgilenenlerin yakınlık derecesi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir. Öğrenim gördüğü sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu ve bu farklılığın 1. Sınıf lehine olduğu gözlenmiştir. Anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Öğrencilerin müzik alan bilgisi derslerinin önemine ilişkin algılamalarına göre anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

Işıl Hüzmeli tarafından 2017 yılında Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan “Müzik öğretmeni adaylarının mesleğe karşı tutum ve ders çalışma yaklaşımlarının incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde: Müzik öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutum düzeyleri olumlu ve yüksek olduğu gözlenmiştir. Adayların mesleğe karşı tutumları ile sınıf derecesi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve 1. Sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının 4. Sınıf öğrencilerinden daha olumlu olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu ve kız öğrencilerin mesleğe karşı tutumlarının erkek öğrencilerden daha olumlu olduğu gözlenmiştir. Mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Öğretmen olma isteği değişkenine göre anlamlı farklılık saptanmış ve öğretmen olmak isteyen öğrencilerin mesleğe karşı tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Baba ve anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gözlenmiş ve anne babası ilköğretim mezunu olan öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının, yükseköğretim ve yüksek lisans mezunu olanlara göre daha olumlu olduğu saptanmıştır. Aile gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu saptanmış ve ailesinin aylık geliri 800-1500 tl arası ve 1500-2500 tl arası olan öğrencilerin mesleğe karşı tutumlarının, aylık geliri 3000 tl ve üzeri olan öğrencilere oranla daha olumlu olduğu gözlenmiştir.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Tarama modelinde gerçekleştirilecek araştırma, betimsel niteliktedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Genel tarama modelleri ile tekil ya da ilişkisel tarama yapılabilir (Karasar, 2014, s.79). Araştırmada Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı bölümünde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğu ve bu tutumların farklı değişkenlere göre değişiklik gösterip göstermediği belirlenmiştir. Böylece araştırma yöntemine uygun bir modelleme ile çalışmanın örneklemini üzerindeki ilişkisellikler belirlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini konservatuar bünyesinde öğrenim gören tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı bölümünde 1., 2., 3. ve 4. Sınıflarda öğrenim gören 382 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada; kişisel bilgi formu ve konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla müzik öğretmenliğine yönelik tutum

ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan bu veri toplama araçlarına ilişkin tanıtıcı bilgiler aşağıda verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Tablo 1

Kişisel Bilgi Formu

	Frekans	%
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	170	44,5
Erkek	212	55,5
Toplam	382	100
<i>Öğrenim Şekli</i>		
1.Öğretim	225	58,9
2.Öğretim	157	41,1
Toplam	382	100
<i>Mezun Olduğu Lise Türü</i>		
Güzel Sanatlar Lisesi	57	14,9
Düz Lise	173	45,3
Meslek Lisesi	61	16,0
İmam Hatip Lisesi	9	2,3
Anadolu Lisesi	82	21,5
Toplam	382	100
<i>Yaş Grubu</i>		
18-23	250	65,4
24-29	109	28,5
30+	23	6,1
Toplam	382	100
<i>Ana Sanat Dalı</i>		
THM	234	61,3
TSM	148	38,7
Toplam	382	100
<i>Bölüm</i>		
TB	158	41,4
SE	168	44,0
THO	56	14,7
Toplam	382	100
<i>Sınıf</i>		
1.Sınıf	118	30,9
2.Sınıf	87	22,8
3.Sınıf	105	27,5
4.Sınıf	72	18,8
Toplam	382	100

Araştırmacı tarafından geliştirilen bu formla katılımcıların cinsiyeti, okuduğu lisans programı, mezun olduğu lise türü ve ekonomik gelir durumlarına ilişkin bilgiler derlenmiştir. Derlenen bu bilgilere ait veriler şu şekildedir: Cinsiyet değişkeninde erkek katılımcı sayısı 212(%55,5), kadın katılımcı sayısı 170(%44,5), öğrenim şekli değişkeninde 1.Öğretim 225(58,9), 2.Öğretim 157(41,1), mezun olduğu lise türü değişkeninde güzel sanatlar lisesi mezunu 57(14,9), düz lise mezunu 173(45,3), meslek lisesi mezunu 61(16,0), imam hatip lisesi mezunu 9(2,3), anadolu lisesi mezunu 82(21,5), Yaş grubu değişkeninde 18-23 arasındaki katılımcı sayısı 250 (65,4), 24-29 arasındaki katılımcı sayısı 109 (28,5), 30 ve üzerindeki katılımcı sayısı 23(6,1), öğrenim gördüğü ana sanat dalı değişkenindeki Türk Halk Müziği (THM) dalındaki katılımcı sayısı 234(61,3), Türk Sanat Müziği (TSM) dalındaki 148(38,7), öğrenim gördüğü bölüm değişkeninde Temel Bilimler (TB) bölümündeki katılımcı sayısı 158(41,4), Ses Eğitimi (SE) Bölümünde 168(44,0), Türk Halk Oyunları (THO) bölümünde 56(14,7), sınıf değişkeninde 1.Sınıf katılımcı sayısı 118(30,9), 2.Sınıf 87(22,8), 3.Sınıf 105(27,5), 4.Sınıf 72(18,8) ‘dir.

Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada verileri toplamak için Güdek(2007) tarafından geliştirilen likert tipi bir ölçek olan “Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılacaktır. Ölçekte 8’i olumsuz, 11’i olumlu 19 madde bulunmaktadır. Bu maddeler 5’li likert şeklinde “Kuvvetle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmam”, “Asla Katılmam” olarak derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek puan 95’dir. Ölçekten alınan yüksek puan ortalaması, bireyin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumunun olumlu olduğunu, düşük puan ortalaması ise, meslekî tutumunun beklenen düzeyde olmadığını gösterecektir. Ölçek iki faktörden oluşmaktadır. Birinci faktör Sevgi veya Adanmışlık, ikinci faktör ise Değerdir. Birinci faktörün madde sayısı 10, ikinci faktörün 9’dur. Birinci faktör için Caronbach Alpha katsayısı .91 olarak hesaplanırken, aynı katsayı ikinci faktör için .90 olarak saptanmıştır. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha değeri ise .95’dir(Güdek, 2007, s.77). Ölçek uygun geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahiptir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin Toplanması

Veriler, kişisel bilgi formu ve ölçeğin 2017–2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarında okuyan potansiyel müzik öğretmeni adaylarına uygulanmasıyla elde edilmiştir. Gaziantep Üniversitesinde gerçekleştirilmiş olan ölçeğin uygulaması araştırmacı tarafından ölçek önceden dağıtılıp anketin doldurulması safhasına katıyen müdahalede bulunmadan refakat edilerek bizzat yapılmış ve öğrencilerden araştırma sonuçlarının geçerliği için samimi ve içten yanıtlar vermeleri rica edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada uygulanacak olan tutum ölçeğinden elde edilecek veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. The Statistical Packet for Social Scinces (SPSS) paket programı kullanılarak istatistiksel çözümlmeleri yapılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik genel tutumlarının ve sevgi-adanmışlık ile değer alt boyutundaki genel tutumlarının belirlenmesinde frekans(f), yüzde(%), aritmetik ortalama hesapları yapılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının; cinsiyet, yaş, öğrenim şekli, okuduğu ana sanat dalı, okuduğu bölüm, okuduğu sınıf, mezun olduğu lise türüne ilişkin değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olup olmadığı ise t-testi ve varyans analizi (ANOVA) yöntemlerinden yararlanılarak tespit edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin kişisel bilgi formu ve ölçeklerden elde edilen verilere ait bulgulara yer verilmiştir.

Tutum ölçmek için toplanan verileri, grup ortalamalarını parametrik testlerle karşılaştırmak amacıyla kullanabilmek için toplanan bu verilerin belli şartları taşıması gerekir. Bu şartlar ırayla şöyledir: (1) toplanan verilerdeki puanların normal dağılım göstermesi gerekir; (2) toplanan verilerdeki puanların varyans dağılımlarının homojen olması gerekir; (3) ayrıca

toplanan verilerdeki puanların en az aralık ölçeğinde olması gereklidir (Field, 2009, s. 326; Büyüköztürk, 2002, s. 63).

Bu çalışma kapsamında toplamış olduğumuz verilerdeki puanların normal dağılım gösterip göstermediğini ölçmek amacıyla üç istatistiksel yöntem kullanılmıştır. Birinci yöntem, Kolmogorov-Smirnov Testidir. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile yapılmış olan Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları Tablo 2’te sunulmuştur.

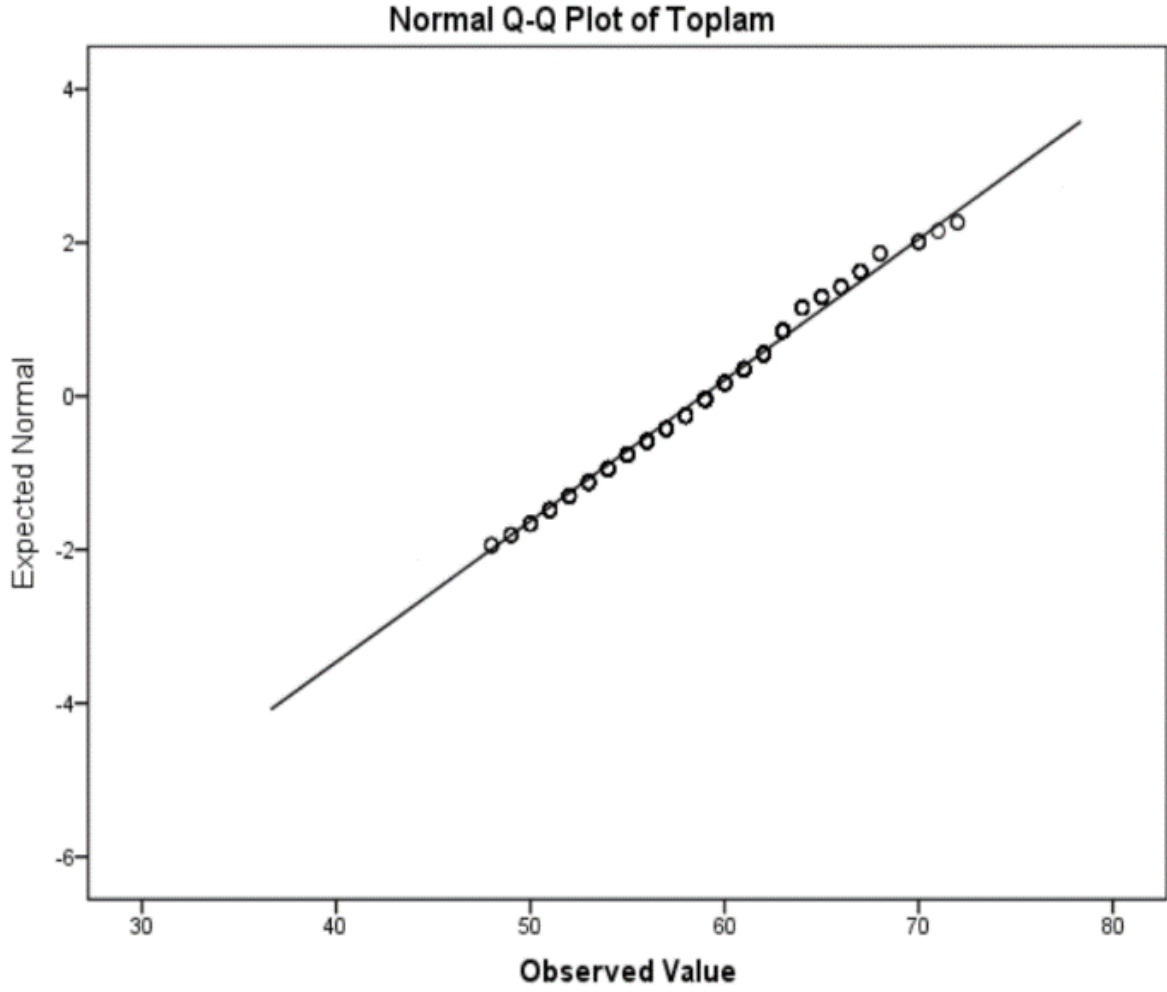
Tablo 2

Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları

N	382
$\bar{x}$	58,856
ss	5,446
Kolmogorov-Smirnov Z	0,874
p	,566

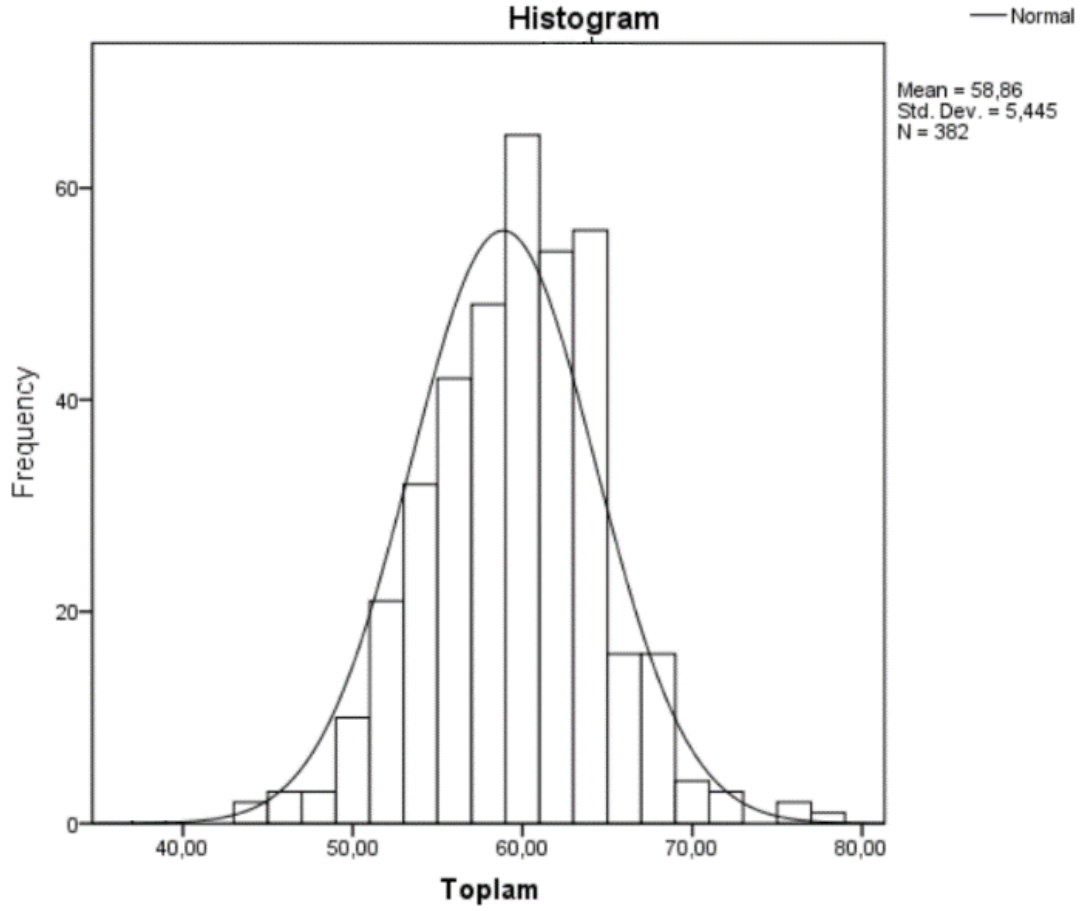
Tablo 2 incelendiğinde, toplamda 382 katılımcının almış olduğu ortalama puan 58,856 olarak hesaplanmıştır. Kolmogorov-Smirnov Z tablosu sonucu 0,874 olarak belirlenmiş ve anlamlılık değeri ise ,566 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda, dağılımın normal olmadığını öne süren sıfır hipotezi (*nullhypothesis*) reddedilir; yani bu testin sonuçlarına göre, verilerdeki puanların dağılımı normaldir ($p=,566 > ,05$).

Bir veri setindeki puanların dağılımının normal olup olmadığına karar vermek için kullanılan ikinci yöntem, görsel bir sınama olan, Q-Q Plot grafiği incelemesidir. Bu çalışma için toplamış olduğumuz müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile oluşturulan Q-Q Plot grafiği Şekil 1’te sunulmuştur.

Şekil 1. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile oluşturulan Q-Q Plot grafiği

Şekil 1 incelendiğinde, beklenen normal değerler ve gözlemlenen değerler dikkate alınarak oluşturulmuş olan Q-Q Plot grafiğinde, puanlar eksen çizgisi etrafında kümelenmiş olduğu ve bu eksen çizgisi dışına taşan, herhangi bir aykırı değer (outlier) olmadığı görülecektir. Bu da puanların normal olarak dağıldığını kanıtlamaktadır. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile üçüncü bir yöntem olarak, puan dağılımı histogramı oluşturulmuştur. Oluşturulan histogram grafiği Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2.Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının normallik seviyelerini ölçmek amacı ile oluşturulan histogram grafiği

Şekil 2 incelendiğinde, mükemmel dağılım çizgisi ile asıl verilerin dağılımını gösteren bar grafikleri karşılaştırılabilir. Bu ikisi karşılaştırıldığında, toplanmış olan verilerin mükemmel bir dağılım göstermemekle birlikte, normal bir dağılım gösterdiği anlaşılabilecektir. Çünkü puan dağılımları mükemmel dağılımı gösteren çizgiye paralel bir görünüm ortaya koymaktadır. Bu da toplanmış olduğumuz verilerin dağılımının normal olduğunu kanıtlamaktadır.

Grup ortalamalarının karşılaştırılması işlemlerinde, t testi ve ANOVA gibi parametrik testlerin kullanılabilmesi için gerekli olan son varsayım ise elde edilen puanların varyanslarının eşit dağılımıdır. Bu çalışmada, hem iki grup aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı t testi hesaplamalarında hem de ikiden fazla grupların aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü ANOVA hesaplamalarında, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımlarının varyanslarının homojenliğini ölçmek amacıyla Levene testi kullanılmıştır. Bu hesaplamalar

sonucunda, anlamlılık değerlerinin tamamı ,05 eşik değerinden yüksek çıkmıştır ($p>,05$). Böylece, kullanılan ölçekte grupların aldıkları puanların aritmetik ortalamalarının varyanslarının homojen bir dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Oluşturmuş olduğumuz tutum ölçeğinin, yukarıda belirtilen ve parametrik hesaplamaların yapılabilmesi için gereken tüm ön şartları karşıladığı ortaya konduktan sonra, bu ölçekle elde edilmiş puanlara ait grup ortalamaları, iki grup için t testi, üç ve daha fazlası gruplar için tek yönlü ANOVA hesaplamaları yapılarak karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar, Giriş kısmında verilmiş olan araştırma sorularının sırasına göre hesaplanmış ve sonuçlar aşağıda analiz edilmiştir.

1.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre değişmekte midir?

Araştırmaya katılan öğrenciler, cinsiyetlerine göre sınıflandırıldıklarında, aşağıdaki betimsel değerler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3

Katılımcıları cinsiyetlerine göre gruplandıran betimsel değerler tablosu

Cinsiyet	<i>f</i>	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Kadın	170	44,5	44,5	44,5
Erkek	212	55,5	55,5	100,0
Toplam	382	100,0	100,0	

Birinci araştırma sorusuna konu olan konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılığı, kadın ve erkek olarak iki grup olarak karşılaştırıldığı için, bağımsız gruplar t-testi hesaplamasıyla ölçülmüştür. Ölçümler, Sevgi, Değer ve Toplam Puanlar olarak üç boyutta ele alınmış ve ilgili sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını cinsiyete göre ortalamalarını karşılaştıran t-testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Sevgi	Kadın	170	21,183	4,489	,347	-3,588	380	,000
	Erkek	212	23,029	5,677	,386			
Değer	Kadın	170	37,642	6,005	,467	2,617	380	,009
	Erkek	212	35,783	7,531	,514			
Toplam	Kadın	170	58,825	5,182	,393	-,094	380	,925
	Erkek	212	58,886	5,652	,388			

Tablo 4 incelendiğinde, gruplara ait katılımcı sayıları (N), ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) ve standart hata ortalamaları ($Sh_{\bar{x}}$) gibi betimsel değerler görülecektir. Ayrıca aynı tabloda, ilgili t testi sonuçları da sunulmuştur ve tablo incelendiğinde, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını cinsiyete göre ortalamalarını karşılaştıran t testi sonuçlarına göre, Sevgi boyutunda ($t=-3,588$; $p<.05$) ve Değer boyutunda ($t=2,617$; $p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı farklar ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Fakat katılımcıların toplam puanları incelendiğinde istatistiksel anlamda anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($t=-,094$; $p>.05$).

2.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarıyaşa göre değişmekte midir?

Katılımcılar yaşlarına göre sınıflandırıldıklarında, aşağıdaki betimsel değerler ortaya çıkmaktadır. Yaş aralıkları olarak 18-23, 24-29 ve 30 yaş ve üstü olarak üç grup belirlenmiştir.

Tablo 5

Katılımcıları yaşlarına göre gruplandıran betimsel değerler

Yaş Grubu	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
18-23	250	65,4	65,4	65,4
24-29	109	28,5	28,5	94,0
30+	23	5,8	5,8	99,7
Toplam	382	100	100	

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının yaş gruplarına göre değişip değişmediğini tespit etmek için, üç farklı yaş grubu belirlenmiş olduğundan, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) hesaplamaları yapılmıştır. Bu hesaplamalar, Sevgi boyutu, Değer boyutu ve Toplam Puan olmak üzere üç boyutta gerçekleştirilmiş ve Sevgi boyutuyla ilgili sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Sevgi	19-23	250	21,946	5,169	G. Arası	109,274	3	36,429	1,316	,268
	24-29	109	23,025	5,305	G. İçi	10435,083	378	27,602		
	30 ve üstü	23	21,954	5,983	Toplam	10544,352				

Tablo 6’da, gruplara ait katılımcı sayıları (N), ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) gibi betimsel değerler verilmiştir. Ayrıca aynı tabloda, ilgili tek yönlü ANOVA sonuçları da sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları Sevgi boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark içermediği anlaşılabacaktır ($F=1,316$; $p>,05$).

Aynı bağlamda, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Değer	19-23	250	36,754	7,018	G. Arası	97,144	3	32,382	,668	,572
	24-29	109	36,053	6,718	G. İçi	18315,282	378	48,452		
	30 ve üstü	23	37,502	7,544	Toplam	18412,432				

İlgili gruplara ait katılımcı sayıları (N), bu gruplara ait ortalama puanlar ($\bar{x}$), ve bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) gibi betimsel değerler ve ilgili tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları Değer boyutu açısından farklı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark içermemektedir($F=,668$; $p>,05$). Aynı araştırma sorusu bağlamında, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını farklı yaş gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Toplam	19-23	250	58,706	5,238	G. Arası	24,159	3	8,055	,270	,847
	24-29	109	59,082	6,136	G. İçi	11270,217	378	29,814		
	30 ve üstü	23	59,451	4,174	Toplam	11294,365				

Gruplardaki katılımcı sayıları (N), bu gruplara ait ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) gibi betimsel değerler ve ilgili tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur. Tablodaki değerler göstermektedir ki, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanları farklı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($F=,270$; $p>,05$).

3.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim şekline göre değişmekte midir?

Üçüncü araştırma sorusuna ait betimsel değerler, yani katılımcıların öğrenim şekilleri ile ilgili değerler, Tablo 9’da sunulmuştur. Katılımcılar, 1. Öğretim ve 2. Öğretim olarak iki ayrı grupta incelenmiştir.

Tablo 9

Katılımcıları öğrenim şekillerine göre gruplandırdıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler

Öğrenim Şekli	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
1. Öğrt.	225	58,9	58,9	58,9
2. Öğrt.	157	41,1	41,1	100,0
Toplam	382	100,0	100,0	

Araştırmamızın üçüncü sorusu, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim şekline göre değişip değişmediğini sorgulamaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler Birinci Öğretim (1. Öğrt.) ve İkinci Öğretim (2. Öğrt.) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Bu yüzden, bu iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını ölçmek amacıyla t testi hesaplaması gerçekleştirilmiş ve ilgili sonuçlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını katılımcıların öğrenim şekillerine göre karşılaştıran t-testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Sevgi	1. Öğrt.	225	22,542	5,129	,348	1,352	380	,178
	2. Öğrt.	157	21,802	5,435	,437			
Değer	1. Öğrt.	225	35,891	7,064	,479	-2,452	380	,015
	2. Öğrt.	157	37,641	6,672	,539			
Toplam	1. Öğrt.	225	58,446	5,033	,336	-1,801	380	,072
	2. Öğrt.	157	59,459	5,943	,474			

Gruplara ve Sevgi, Değer ve Toplam Puanlar boyutlarına ait gruptaki katılımcı sayıları (N), grup ortalamaları ($\bar{x}$), standart sapmaları (ss), standart hata ortalamaları ($Sh_{\bar{x}}$) ve t testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir. Tablo incelendiğinde, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, öğrenim şekillerine göre, Sevgi boyutunda ($t=1,352$; $p>.05$) ve Toplam Puanlar açısından ($t=-1,801$; $p>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği anlaşılabacaktır. Öte yandan, Değer boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklar ortaya çıkmaktadır ($t=-2,452$; $p<.05$). İlgili araştırma sorusu bağlamında denilebilir ki, Birinci ve İkinci Öğretim öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, Değer boyutunda istatistiksel anlamda anlamlı farklılıklar göstermektedir.

4.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen ana sanat dalına göre değişmekte midir?

Katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını öğrenim gördükleri ana sanat dalına göre karşılaştırmadan önce, bu kapsamdaki betimsel değerler Tablo 11’de sunulmuştur. Araştırmaya katılan öğrenciler kendi aralarında Türk Halk Müziği (THM) ve Türk Sanat Müziği (TSM) olarak iki gruba ayrılmışlardır.

Tablo 11

Katılımcıları öğrenim gördükleri ana sanat dallarına göre gruplandırdıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler

Ana Sanat Dalı	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
THM	234	61,3	61,3	61,3
TSM	148	38,7	38,7	100,0
Toplam	382	100,0	100,0	

Dördüncü araştırma sorusu, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri ana sanat dalına göre değişip değişmediğini sorgulamaktadır. Bu anlamda katılımcılar, Türk Halk Müziği öğrencileri ve Türk Sanat Müziği öğrencileri olarak iki gruba ayrılmışlardır. Bu nedenle bu iki grubun aritmetik ortalamaları t testi aracılığıyla ölçülmüş ve ilgili sonuçlar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını katılımcıların öğrenim gördükleri ana sanat dalına göre karşılaştıran t-testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Sevgi	THM	233	22,322	5,181	,331	,349	378	,723
	TSM	147	22,126	5,418	,442			
Değer	THM	233	36,365	7,143	,467	-,872	378	,384
	TSM	147	37,002	6,655	,545			
Toplam	THM	233	58,681	5,723	,374	,770	378	,442
	TSM	147	59,123	5,008	,414			

Gruplara ve Sevgi, Değer ve Toplam Puanlar boyutlarına ait gruptaki katılımcı sayıları (N), grup ortalamaları ($\bar{x}$), standart sapmaları (ss), standart hata ortalamaları ($S_{h\bar{x}}$) ve t testi sonuçları Tablo12’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, öğrenim görülen ana sanat dalına göre, Sevgi boyutunda (t=1,352; p>.05), Değer boyutunda (t=-,872; p>.05) ve Toplam Puanlar açısından (t=,770; p>.05) istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermemektedir. Bu sonuçlara göre, ilgili araştırma sorusuna yanıt olarak denilebilir ki, Türk Halk Müziği öğrencilerinin ve Türk Sanat Müziği öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, Sevgi boyutu, Değer boyutu ve Toplam puanlar açısından istatistiksel anlamda anlamlı farklılıklar göstermemektedir.

5.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen bölüme göre değişmekte midir?

Araştırmaya katılan öğrenciler öğrenim gördükleri bölümlere göre Temel Bilimler (TB), Ses Eğitimi (SE) ve Türk Halk Oyunları (THO) olarak üç gruba ayrılmış ve bu bağlamdaki betimsel değerler Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13

Katılımcıları öğrenim gördükleri bölümlere göre gruplandırdıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler

Bölümü	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
TB	158	41,4	41,4	41,4
SE	168	44,0	44,0	85,3
THO	56	14,7	14,7	100,0
Toplam	382	100,0	100,0	

Beşinci araştırma sorusu, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının öğrenim gördükleri bölümlere göre değişip değişmediğini sorgulamaktadır. Bu grupları, geliştirmiş olduğumuz ölçeğin Sevgi alt boyutu açısından karşılaştırmak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçlar Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Sevgi	TB	158	37,386	5,262	G. Arası	60,723	2	30,362	1,098	,335
	SE	168	21,940	5,349	G. İçi	10483,635	379	27,661		
	THO	56	23,142	4,966	Toplam	10544,359				

Tablo 14 incelendiğinde, gruplara ait katılımcı sayıları (*N*), ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (*ss*) gibi betimsel değerler görülecektir. Ayrıca aynı tabloda, ilgili tek yönlü ANOVA sonuçları da sunulmuştur. Tablodaki değerler göstermektedir ki, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanları öğrenim görülen bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($F=1,098$; $p>,05$). Yani, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları Sevgi boyutunda istatistiksel anlamda anlamlı farklar göstermemektedir.

Aynı grup değişkenini, Değer alt boyutunda analiz etmek için başka bir Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçlar Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

<i>f</i> , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Değer	TB	158	37,386	6,914	G. Arası	754,506	2	30,362	8,097	,000
	SE	168	37,011	6,505	G. İçi	17667,926	379	27,661		
	THO	56	33,250	7,488	Toplam	18421,432				

Tablo 15’te, gruplara ait katılımcı sayıları (N), ortalama puanlar ($\bar{X}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) sunulmuştur. Aynı tabloda, tek yönlü ANOVA’nın sonuçları da sunulmuştur. Tablodaki değerler göstermektedir ki, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları, Değer boyutunda, öğrenim görülen bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermektedir (F=8,097; p<,05). Yani, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen bölüme göre, Değer boyutunda, istatistiksel anlamda anlamlı farklar göstermektedir.

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını öğrenim görülen bölüme göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

<i>f</i> , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam	TB	158	59,632	5,065	G. Arası	436,681	2	281,341	7,621	,001
	SE	158	58,952	5,475	G. İçi	10857,685	379	28,648		
	THO	22	56,392	5,754	Toplam	11294,336				

Gruplara ait katılımcı sayıları (N), ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) ve tek yönlü ANOVA'nın sonuçları Tablo 16'de sunulmuştur. Tablodaki değerlere göre, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanları öğrenim görülen bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermektedir ($F=7,621$; $p<,05$). Yani, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen bölüme göre istatistiksel anlamda anlamlı farklar göstermektedir.

Yukarıdaki analizlere göre, gruplar arasında, öğrenim görülen bölüm gruplama kriteri alındığı zaman, Değer boyutunda ve Toplam puan açısından anlamlı farklılıklar vardır. Fakat Tek Yönlü ANOVA sonuçları bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu yansıtmaz. Bu yüzden, bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla bir Post-hoc hesaplama tekniği olan Scheffe çoklu karşılaştırma tekniği tercih edilir. Grup ortalamaların Değer boyutundaki farklılıkların kaynağını tespit etmek için gerçekleştirilen Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonuçları Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer açısından öğrenim görülen bölüme göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu tespit etmek amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
TB	SE	,374	,756	,885
	THO	4,136	1,061	,001
SE	TB	-,374	,756	,885
	THO	3,761	1,053	,002
THO	TB	-4,136	1,061	,001
	SE	-3,761	1,053	,002

Ortaya çıkan anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında oluştuğunu tespit edebilmek için gerçekleştirilmiş olan Scheffe testi sonuçları incelendiğinde, bu anlamlı farkın aslında Türk Halk Oyunları (THO) bölümü öğrencileri ile diğer üç grup öğrenci arasında olduğu açıkça

görülmektedir ($p<.05$). Daha önce sunulmuş olan Tek Yönlü ANOVA tablosu incelendiğinde, Türk Halk Oyunları bölümü öğrencilerinin Değer boyutu ortalamalarının diğer gruplara nazaran daha düşük olduğu görülecektir ($\bar{x}=33,250$). Fakat bu noktada önemli olan boyutun grup ortalamaları değil de grupların puanlarındaki dağılımlar olduğu hatırlanmalıdır. Aynı şekilde, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanları açısından öğrenim görülen bölüme göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu tespit etmek amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının öğrenim görülen bölüme göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu tespit etmek amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
TB	SE	,680	,593	,518
	THO	3,240	,832	,001
SE	TB	-,680	,593	,518
	THO	2,559	,825	,009
THO	TB	-3,240	,832	,001
	SE	-2,559	,825	,009

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının öğrenim görülen bölüme göre farklılığının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda Temel Bilimler ve Türk Halk Oyunları bölümleri arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuca göre daha önce Tek Yönlü Varyans Analiz sonuçlarının verildiği Tablo 16 incelendiğinde, Temel Bilimler öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x}=59,632$) Türk Halk Oyunları öğrencilerinin ortalamalarına göre ($\bar{x}=56,392$) daha yüksek olduğu anlaşılabacaktır. Yukarıdaki tablodan da anlaşılabacağı gibi, diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar yoktur.

6.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen sınıfa göre değişmekte midir?

Katılımcılar, öğrenim gördükleri sınıflara göre sınıflandırıldıklarında, aşağıdaki betimsel değerler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 19

Katılımcılar öğrenim gördükleri sınıflara göre gruplandırıldıktan sonra ortaya çıkan betimsel değerler

Sınıfı	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
1. Sınıf	118	30,9	30,9	30,9
2. Sınıf	87	22,8	22,8	53,7
3. Sınıf	105	27,5	27,5	81,2
4. Sınıf	72	18,8	18,8	100,0
Toplam	382	100,0	100,0	

Altıncı araştırma sorusu kapsamında, bu dört grup öğrenciyi müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları açısından Sevgi boyutunda karşılaştırmak amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

<i>f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri</i>					<i>ANOVA Sonuçları</i>					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Sevgi	1. Sınıf	118	21,161	4,175	G. Arası	297,122	3	99,041	3,653	,013
	2. Sınıf	87	22,080	4,686	G. İçi	10247,236	378	27,109		
	3. Sınıf	105	22,638	5,633	Toplam	10544,359				
	4. Sınıf	72	23,638	6,520						

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, gruplara ait katılımcı sayıları (N), ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) ve tek yönlü ANOVA'nın sonuçları görülecektir. Tablodaki değerlere göre, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları öğrenim görülen sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermektedir ($F=3,653$; $p<,05$). Yani, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim gördükleri sınıflara göre, Sevgi boyutunda, istatistiksel açıdan anlamlı farklar göstermektedir.

Aynı araştırma sorusu kapsamında, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları, Değer boyutu açısından, öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 21

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Değer	1. Sınıf	118	38,008	6,543	G. Arası	632,392	3	210,797	4,482	,004
	2. Sınıf	87	36,597	6,722	G. İçi	17780,040	378	47,037		
	3. Sınıf	105	36,685	6,978	Toplam	18412,432				
	4. Sınıf	72	34,250	7,334						

Tablo 21'de, gruplardaki katılımcı sayıları (N), grupların ortalama puanlar ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) verilmiştir. Tabloda ayrıca tek yönlü ANOVA sonuçları da yer almaktadır. Tablodaki değerler analiz edildiğinde, katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları öğrenim görülen sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermektedir ($F=4,482$; $p<,05$). Yani, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları öğrenim gördükleri sınıflara göre, Değer boyutunda, istatistiksel açıdan anlamlı farklar göstermektedir.

Bu araştırma sorusuyla ilgili son olarak, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının öğrenim görülen sınıf gruplarına göre farklılık gösterip göstermeyeceğiyle ilgili sonuçlar çıkarmak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) gerçekleştirilmiş ve sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 22

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını öğrenim görülen sınıf gruplarına göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam	1. Sınıf	118	59,008	5,802	G. Arası	104,666	3	34,889	1,179	,318
	2. Sınıf	87	58,678	4,381	G. İçi	11189,700	378	29,602		
	3. Sınıf	105	59,323	5,143	Toplam	11294,366				
	4. Sınıf	72	57,888	6,334						

Tablo 22’deki veriler gruplardaki katılımcı sayılarını (N), grupların ortalama puanlarını ($\bar{X}$), bu puanlara ait standart sapma değerlerini (ss) göstermektedir. Tabloda ek olarak, tek yönlü ANOVA sonuçları da yer almaktadır. Tablodaki değerler bize şunları göstermektedir: Katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanları, öğrenim görülen sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermemektedir ($F=1,179$; $p>,05$). Yani, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları, toplamda ele alındığında, öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel açıdan anlamlı farklar göstermemektedir.

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarınınSevgi boyutu açısından öğrenim görülen sınıfa göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan ve bir Post-hoc tekniği olan Scheffe testi sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 23

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Sevgi boyutu açısından öğrenim görülen sınıfa göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
1. Sınıf	2. Sınıf	-,919	,735	,668
	3. Sınıf	-1,477	,698	,217
	4. Sınıf	-2,477	,778	,019
2. Sınıf	1. Sınıf	,919	,735	,668
	3. Sınıf	-,557	,754	,909
	4. Sınıf	-1,558	,829	,318
3. Sınıf	1. Sınıf	1,477	,698	,217
	2. Sınıf	,557	,754	,909
	4. Sınıf	-1,000	,796	,665
4. Sınıf	1. Sınıf	2,477	,778	,019
	2. Sınıf	1,558	,829	,318
	3. Sınıf	1,000	,796	,665

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının, Sevgi boyutunda, öğrenim görülen sınıflara göre ortaya çıkmış olan farklılıkların hangi alt gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ile 4. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tek Yönlü Varyans Analiz sonuçlarının verildiği Tablo 20 incelendiğinde, 4. Sınıf öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x} = 23,638$) 1. Sınıf öğrencilerinin ortalamalarına göre ($\bar{x} = 21,161$) daha yüksek olduğu anlaşılabacaktır. Yukarıdaki tablodan da anlaşılabacağı gibi, Sevgi boyutunda, diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar yoktur.

Yukarıda belirtildiği gibi, ANOVA testi sonuçlarına göre, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları Değer boyutu açısından öğrenim

görülen sınıfa göre farklılık göstermiştir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 24’de sunulmuştur.

Tablo 24

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer boyutu açısından öğrenim görülen sınıfa göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
1. Sınıf	2. Sınıf	1,410	,969	,549
	3. Sınıf	1,322	,920	,559
	4. Sınıf	3,758	1,025	,004
2. Sınıf	1. Sınıf	-1,410	,969	,549
	3. Sınıf	-,088	,994	1,000
	4. Sınıf	2,347	1,092	,204
3. Sınıf	1. Sınıf	-1,322	,920	,559
	2. Sınıf	,088	,994	1,000
	4. Sınıf	2,435	1,049	,147
4. Sınıf	1. Sınıf	-3,758	1,025	,004
	2. Sınıf	-2,347	1,092	,204
	3. Sınıf	-2,435	1,049	,147

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının öğrenim görülen sınıflara göre ortaya çıkmış olan farklılıkların hangi alt gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ile 4. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tek Yönlü Varyans Analiz sonuçlarının verildiği Tablo 20 incelendiğinde, 1. Sınıf öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x} = 38,008$) 4. Sınıf öğrencilerinin ortalamalarına göre ($\bar{x} = 34,250$) daha yüksek olduğu anlaşılabacaktır. Yukarıdaki tablodan da anlaşılabacağı gibi, Değer boyutunda, diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar yoktur.

7.Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları mezun olunan lise türüne göre değişmekte midir?

Katılımcılar, mezun oldukları lise türlerine göre, Düz Lise (DL), Meslek Lisesi (ML), Anadolu Lisesi (AL), İmam Hatip Lisesi (İHL), ve Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) olarak sınıflandırıldıklarında, aşağıdaki betimsel değerler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 25

Katılımcıları mezun oldukları lise türlerine göre gruplandıran betimsel değerler

Sınıfı	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
DL	173	45,3	45,3	45,3
ML	61	16,0	16,0	61,3
AL	82	21,5	21,5	82,7
İHL	9	2,4	2,4	85,1
GSL	57	14,9	14,9	100,0
Toplam	382	100,0	100,0	

Yedinci araştırma sorusu bağlamında, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Sevgi boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Sevgi	DL	173	22,711	5,429	G. Arası	336,712	4	84,178	3,109	,015
	ML	61	20,573	4,204	G. İçi	10207,646	377	27,076		
	AL	82	22,695	5,614	Toplam	10544,359				
	İHL	9	25,222	3,456						
	GSL	57	21,491	5,050						

Tablo 26’da, gruptaki katılımcı sayıları (N), grupların ortalama puanları ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerleri (ss) sunulmaktadır. Bunların yanında, ilgili grupların puanları hesaba katılarak gerçekleştirilmiş olan tek yönlü ANOVA sonuçları da yer almaktadır. Bu sonuçlara göre, katılımcıların tamamının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları, mezun olunan lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermemektedir ($F=3,109$; $p<,05$). Bununla birlikte, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları, Sevgi boyutunda, katılımcıların mezun olunan lise türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı farklar göstermektedir.

Aynı araştırma sorusu kapsamında, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre değişiklik gösterip göstermediğini ölçmek amacı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) hesaplamaları yapılmış ve sonuçlar Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarını Değer boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Değer	DL	173	36,901	6,973	G. Arası	800,344	4	200,086	4,283	,002
	ML	61	39,065	5,549	G. İçi	17612,088	377	46,716		
	AL	82	35,390	7,217	Toplam	18412,432				
	İHL	9	31,333	4,847						
	GSL	57	35,719	7,308						

Tablo 27 incelendiğinde, öncelikle gruplardaki katılımcı sayıları (N), grupların ortalama puanları ($\bar{x}$), bu puanlara ait standart sapma değerlerini (ss) görülecektir. Bu betimsel bilgilere ek olarak, tabloda, tek yönlü ANOVA sonuçları da verilmiştir. Tablodaki ANOVA sonuçlarına ait değerler incelendiğinde ise araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları, Değer boyutunda, mezun olunan lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermemektedir ($F=4,283$; $p<,05$). Diğer taraftan, grupların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanları arasında, Değer boyutunda ele alındığında, mezun olunan lise türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı farklar vardır.

İlgili araştırma sorusunun son boyut konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını mezun olunan lise türüne göre değişiklik gösterip göstermediğiyle ilgilidir. Bunu tespit etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) hesaplamaları yapılmış ve ilgili sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 28

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarını mezun olunan lise türüne göre karşılaştırmak amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Toplam	DL	173	59,901	5,720	G. Arası	387,151	4	96,788	3,345	,010
	ML	61	59,639	4,008	G. İçi	10907,216	377	28,932		
	AL	82	58,085	5,263	Toplam	11294,366				
	İHL	9	56,555	4,530						
	GSL	57	57,210	5,833						

Tablo 28’de sırasıyla, beş gruba ait katılımcı sayıları (N), bu grupların ortalama puanları ($\bar{X}$), ve bu puanlara ait standart sapma değerlerini (ss) verilmiştir. Bunlara ek olarak, aynı tabloda, tek yönlü ANOVA sonuçları da verilmiştir. ANOVA sonuçları incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanları, mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklar göstermektedir ($F=3,345$; $p<,05$). Bir başka deyişle, konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Sevgi boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre farklılık gösterdiğini ANOVA hesaplamalarıyla tespit edilmişti. Bu farklılığın hangi gruplar arasında oluştuğunu anlayabilmek amacı Scheffe testi yapılmış ve sonuçları Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Sevgi boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
DL	ML	2,137	,774	,048
	AL	,015	,697	1,000
	İHL	-2,51	1,779	,621
	GSL	1,219	,794	,540
ML	DL	-2,137	,774	,048
	AL	-2,121	,879	,115
	İHL	-4,648	1,858	,092
	GSL	-,917	,958	,874
AL	DL	-,015	,697	1,000
	ML	2,121	,879	,115
	İHL	-2,527	1,827	,639
	GSL	1,203	,897	,665
İHL	DL	2,511	1,779	,621
	ML	4,648	1,858	,092
	AL	2,527	1,827	,639
	GSL	3,730	1,866	,268
GSL	DL	-1,219	,794	,540
	ML	,917	,958	,874
	AL	-1,203	,897	,665
	İHL	-3,730	1,866	,268

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının, Sevgi boyutunda, mezun olunan lise türüne göre ortaya çıkmış olan farklılıkların hangi alt gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda Düz Lise (DL) mezunu öğrencileri ile Meslek Lisesi (ML) mezunu öğrencilerinin ortalamaları arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tek Yönlü Varyans Analiz sonuçlarının verildiği Tablo 26 incelendiğinde, Düz Lise (DL) öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x} = 22,711$) Meslek Lisesi (ML) öğrencilerinin ortalamalarına göre ($\bar{x} = 20,573$) daha yüksek olduğu anlaşılabacaktır. Bu noktada, daha önemli olan noktanın aslında, bu iki grup arasındaki ortalama farkından çok, grupların puanların dağılımında olduğu hatırlanmalıdır. Çünkü yukarıdaki tablodan da anlaşılabacağı gibi, Sevgi boyutunda, ortalama farkları olmasına rağmen, diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar yoktur.

İlgili araştırma sorusunun bir alt boyutu olan konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu anlamak için grup ANOVA testi sonuçları Scheffe testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 30

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının Değer boyutu açısından mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffe testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
DL	ML	-2,163	1,017	,211
	AL	1,511	,916	,467
	İHL	5,568	2,336	,122
	GSL	1,182	1,043	,789
ML	DL	2,163	1,017	,211
	AL	3,675	1,155	,014
	İHL	7,732	2,440	,014
	GSL	3,346	1,259	,062
AL	DL	-1,511	,916	,467
	ML	-3,675	1,155	,014
	İHL	4,056	2,400	,441
	GSL	-,329	1,178	,999
İHL	DL	-5,568	2,336	,122
	ML	-7,732	2,440	,014
	AL	-4,056	2,400	,441
	GSL	-4,385	2,451	,381
GSL	DL	-1,182	1,043	,789
	ML	-3,346	1,259	,062
	AL	,329	1,178	,999
	İHL	4,385	2,451	,381

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının, Değer boyutunda, mezun olunan lise türüne göre ortaya çıkmış olan farklılıkların hangi alt gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda Meslek Lisesi (ML) Anadolu Lisesi (AL) ve İmam Hatip Lisesi (İHL) mezunu öğrencilerinin ortalamaları arasında ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tek Yönlü Varyans Analiz sonuçlarının verildiği Tablo 27 incelendiğinde, Meslek Lisesi (ML) öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x} = 36,065$) Anadolu Lisesi (AL) öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x} = 35,390$) ve İmam Hatip Lisesi (İHL) öğrencilerinin ortalamalarının da ($\bar{x} = 31,333$) olduğu anlaşılabacaktır.

Yedinci araştırma sorusunun son boyutu olan konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu anlamak için grup ANOVA testi sonuçları Scheffe testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 31

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının mezun olunan lise türüne göre farklılığının hangi gruplar arasında oluştuğunu karşılaştırmak amacı ile yapılan Scheffé testi sonuçları

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Fark (i-j)	Standart hata	p
DL	ML	-,026	,800	1,000
	AL	1,527	,721	,215
	İHL	3,057	1,838	,459
	GSL	2,402	,821	,030
ML	DL	,026	,800	1,000
	AL	1,553	,909	,430
	İHL	3,083	1,920	,495
	GSL	2,428	,990	,104
AL	DL	-1,527	,721	,215
	ML	-1,553	,909	,430
	İHL	1,529	1,888	,928
	GSL	,874	,927	,880
İHL	DL	-3,057	1,838	,459
	ML	-3,083	1,920	,495
	AL	-1,529	1,888	,928
	GSL	-,654	1,929	,997
GSL	DL	-2,402	,821	,030
	ML	-2,428	,990	,104
	AL	-,874	,927	,880
	İHL	,654	1,929	,997

Konservatuar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının mezun olunan lise türüne göre ortaya çıkmış olan farklılıkların hangi alt

gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda Düz Lise ve (DL) ve Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) mezunu öğrencilerinin ortalamaları arasında ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tek Yönlü Varyans Analiz sonuçlarının verildiği Tablo 28 incelendiğinde, Düz Lise (ML) öğrencilerinin ortalamalarının ($\bar{x}=59,901$) Güzel Sanatlar Lisesi(GSL) öğrencilerinin ortalamalarının($\bar{x}=57,210$) olduğu anlaşılabacaktır.

BÖLÜM 3

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlara yer verilmiş ve öneriler sunulmuştur.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik öğretmenliğine yönelik tutumları, cinsiyet değişkeni çerçevesinde incelendiğinde; öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumun alt boyutları olan sevgi ve değer açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunduğu saptanmıştır. Sevgi boyutunda erkek öğrencilerin ortalamalarının kız öğrencilere göre yüksek, değer boyutunda ise kız öğrencilerin ortalamalarının erkek öğrencilere göre yüksek olduğu belirlenmiştir. Tutum ölçeği toplam puanları açısından bakıldığında ise cinsiyet değişkeni bağlamında öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı anlaşılmıştır. Öztürk (2003) ve Tan'ın (2016) güzel sanatlar lisesi öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmalar, Küçük 'ün (2012) müzik öğretmenlerine yönelik yaptığı çalışma, bu çalışmayla benzerlik göstererek cinsiyet değişkeni bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Güdek (2007), Sağlam (2008), Başaran (2010), Bulut (2011), Şentürk (2015) yaptıkları çalışmalarda, cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin ortalamalarının erkek öğrencilere göre yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar, değer alt boyutunda araştırmayla benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda konservatuarda öğrenim gören kız öğrencilerin, müzik öğretmenliği mesleğine erkek öğrencilerden daha fazla değer verdiği ve

erkek öğrencilerin sanatçı olarak yetişme düşüncelerinin tersine, müzik öğretmeni olabilmek düşüncesine sahip oldukları söylenebilir.

2. Araştırmanın ikinci sorusu ışığında öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine dönük tutumlarının, mensup oldukları yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı sınıanmıştır. Yapılan analizlerin sonucunda müzik öğretmenliğine yönelik tutuma ilişkin toplam ölçek puanları bakımından öğrencilerin, mensup oldukları yaş grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadıkları belirlenmiştir. Bu sonuçla benzer biçimde, ölçeğin alt boyutları olan sevgi ve değer açısından da öğretmen adayların mensup oldukları yaş gruplarına göre istatistiksel olarak farklılaşmamaktadır. Küçük (2012), müzik öğretmenleri üzerine yaptığı çalışmada, Tan (2015) güzel sanatlar lisesi öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada yaş gruplarına göre anlamlı farkların olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar; araştırmayla benzerlik göstermektedir. Şentürk (2015) ise müzik öğretmenleri ile yaptığı çalışmada, 20 ile 29 yaş arasındaki öğretmenlerin 30 yaş ve üzerine göre sevgi boyutunda anlamlı farklar olduğu sonucuna ulaşmıştır.
3. Müzik öğretmeni adaylarının öğrenim şekillerine göre müzik öğretmenliğine dönük tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığını irdeleyen üçüncü araştırma sorusuna ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçları; ölçek toplam puanları açısından gündüz öğretimi öğrencileri ile gece öğretimi öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığını göstermiştir. Bununla birlikte müzik öğretmenliğine yönelik tutumun sevgi alt boyutu açısından farklılaşmadığı ancak değer alt boyutu açısından istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Gece öğretimi öğrencilerinin değer alt boyutuna ilişkin ortalamaları, gündüz öğretimi öğrencilerinin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Gündüz öğretimiyle gece öğretimi arasında eğitim açısından bir fark olmadığından yola çıkılarak; gece öğretiminin, öğrencileri maddi anlamda zorlamasından ve öğrencilerin bu maddi kaybı müzik öğretmeni olarak bir an önce telafi etmek istemelerinden dolayı değer alt değişkeninin yüksek olduğu söylenebilir.
4. Araştırmanın dördüncü sorusunda konservatuvar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının, öğrenim görmekte oldukları anasanat dalına göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda öğretmen adaylarının anasanat dalları itibarıyla gerek sevgi alt boyutu,

gerek değer alt boyutu ve gerekse de tutum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmadıkları saptanmıştır.

5. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının, öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı; araştırmanın beşinci sorusu çerçevesinde ele alınmıştır. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun sevgi alt boyutu kapsamında, bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı saptanmıştır. Değer alt boyutunda ise sırasıyla Ses Eğitimi, Temel Bilimler ve Türk Halk Oyunları öğrencilerinin puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğine verdikleri cevaplar itibarıyla toplam puanları bakımından Temel Bilimler Bölümü öğrencisi olan potansiyel müzik öğretmeni adaylarının, Türk Halk Oyunları Bölümü öğrencisi olan potansiyel müzik öğretmeni adaylarından istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı saptanmıştır. Temel Bilimler bölümü öğrencilerinin ders kataloğunun Türk Halk Oyunları kataloguyla aynı olmadığından yola çıkılarak; Temel Bilimler öğrencilerinin müzik alan derslerinin Türk Halk Oyunları Bölümünden daha fazla olması, müzikalite yönünden daha donanımlı yetişmesi ve Türk Halk Oyunları öğrencilerinin müzik alan bilgisi derslerine yeterince önem vermeyip kendilerini müzik öğretmenliği mesleği için yeterli görmemeleri, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın nedenleri olarak söylenebilir.
6. Araştırmanın altıncı sorusu kapsamında öğretmen adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının, öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu çerçevede sevgi alt boyutuna göre dördüncü sınıf öğrencisi olan potansiyel öğretmen adaylarının birinci sınıf öğrencisi olan potansiyel öğretmen adaylarından istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Değer alt boyutunda ise birinci sınıf öğrencisi potansiyel öğretmen adaylarının, dördüncü sınıf öğrencisi potansiyel öğretmen adaylarına kıyasla istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.vMüzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğine verdikleri cevaplar itibarıyla öğretmen adaylarının toplam puanları arasında, öğrenim gördükleri sınıf bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Başaran (2010), Bulut'un (2011) müzik öğretmeni adaylarına yönelik yaptıkları araştırmaların

sonuçları, öğrenim görülen sınıf değişkeni bakımından bu çalışmayla benzerlik göstermektedir.

7. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının, mezun oldukları lise türü itibarıyla istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadıklarına araştırmanın yedinci sorusunda cevap aranmıştır. Yapılan analizlerin sonuçları itibarıyla Düz Lise mezunu müzik öğretmeni adaylarının, Meslek Lisesi mezunu adaylara göre sevgi alt boyutu açısından istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı görülmektedir. Değer alt boyutu açısından bakıldığında ise sırasıyla Meslek Lisesi mezunu adaylar, Anadolu Lisesi mezunu adaylar ve İmam Hatip Lisesi mezunu adaylar istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinden topladıkları toplam puan itibarıyla ise Düz Lise mezunu öğretmen adaylarının, Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğretmen adaylarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Bu sonuçlara göre, Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin öğretmen olmaktan ziyade ses veya saz sanatçısı olmak için öğrenim gördüğü, Düz Lise mezunu öğrencilerin ise müzik öğretmeni olmak için öğrenim gördükleri söylenebilir.

Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Konservatuar öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimi ile müzik öğretmeni oldukları düşünüldüğünde; pedagojik formasyon eğitim programının sıkıştırılmış bir şekilde verilmesinde, öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarına etkisi olduğu söylenebilir. Bu nedenle konservatuar öğretim programlarında, pedagojik formasyon eğitimine yer verilmesi ve bu derslerin dört yıllık eğitim sürecine dağıtılmalıdır.
2. Öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek için müzik öğretmeni yetiştiren tüm bölümlerde geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.
3. Konservatuar Türk Halk Oyunları bölümünün diğer bölümlere göre düşük tutuma sahip olmasından dolayı, bölümün müzik alan bilgisi ders sayıları ve haftalık müzik alan ders saatleri arttırılmalıdır.

4. Konservatuar mezunu öğrencilerin devlet koroları, opera ve bale, TRT, senfoni orkestraları vb. kurumlara girebilmeleri için daha fazla imkân ve kolaylık sağlanması, müzik öğretmeni olmak isteyen adayların mesleğe seçilmesini sağlayabilir ve müzik öğretmenliğine karşı tutumu artırabilir.

KAYNAKLAR

- Afacan, Ş. (2010). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine yönelik öz yeterlilik algı ve tutumlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akbaşlı, S. (2009). Öğretmenlik mesleğinin özellikleri, eğitim sisteminde öğretmen yetiştirmenin rolü. Öğretmen yetiştirme alanında uygulamalar ve gelişmeler. K. Kiroğlu & C. Elma (Ed.), *Eğitim bilimlerine giriş* içinde (s. 275-322). Ankara:Pegem.
- Akbulut, E. (2001). Çağdaş müzik eğitiminde türk ve batı müziğinin yeri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 79-83.
- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 23-28.
- Arkonaç, S. (1998). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul:Alfa.
- Ayata, E., & Aşkın, C. (2008). Müziğin beynin fonksiyonlarına olan etkisi. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 13-22.
- Aydoslu, U. (2005). *Öğretmen adaylarının yabancı dil olarak İngilizce dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Baki, A. & Gökçek, T. (2007). Matematik öğretmeni adaylarının benimsedikleri öğretmen modeline ilişkin bazı ipuçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 22-31.
- Başaran, S. S. (2010). *Müzik öğretmeni adaylarının sürekli kaygı düzeyleri müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ve öz-yeterlik algılarının çeşitli değişkenler*

açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Baysal, A. C. & Tekarslan, E. (1996). *Davranış bilimleri*. İstanbul:Avcıol.

Bulut, D. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 651-674.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı*. Ankara:Pegem.

Celep, C. (Ed.). (2005). *Meslek olarak öğretmenlik*. Ankara:Anı.

Cengiz, R. (2011). Sosyolojik bir olgu olarak müzik (Tokat örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(18), 363-378.

Cumalı, A. E. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara:Pegem.

Çakıcı, D. ve Eraslan, L. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.

Çuhadar, H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.

Dökmen, Ü. (1996). *İletişim çalışmaları ve empati*. İstanbul:Sistem.

Erden, M. (2007). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara:Arkadaş.

Erol, L. (2001).Neden klasik müzik...Klasik müziğe ilgi duyanlar için kılavuz kitap. Ankara:Yurtrenkleri.

Ertuğrul, H. (2006). *Öğretmenin başarı klavuzu*. İstanbul:Nesil.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London:Sage Publications.

Güdek, B (2007). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Hüzmeli, I. (2017). *Müzik öğretmeni adaylarının mesleğe karşı tutum ve ders çalışma yaklaşımlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Işık, A., Çiltaş, A. & Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 53-62.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum algı iletişim*. Ankara: Verso.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-algı iletişim*. Ankara: İmaj.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insanlar ve insanlar*. İstanbul: Evrim.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kavcar, C. (1981, Ekim). *Cumhuriyet döneminde müzik eğitimi*. Türk Müziği Kurultayı'nda sunulmuş bildiri, İ. T. İ. A. İletişim Bilimleri Fakültesi, Eskişehir.
- Kavcar, C. (1998). Türkçe eğitimi ve sorunları. *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi*, (65), 5-17.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.
- Keskin, A. (2003). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin İngilizceye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kılıç, T. (2007, Eylül). *Müziğin kişisel, toplumsal, ulusal ve uluslararası işlevlerinin müzik eğitimine etkileri*. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.
- Konakcı, N. (2010). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Konuk, N. (2011). *Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik algı düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Küçük, D. P. (2012). Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 151-161.

- Küçükahmet, L. (2000). Bir meslek olarak öğretmenlik. L. Küçükahmet (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (s. 4-10). Ankara:Nobel.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Müzik dersi öğretim programı (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Okçabol, R. (2004, Temmuz). Öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı ve öğretim elemanı gözüyle öğretmen yetiştirme!. *13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulmuş bildiri*, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Öner, A. (2012). Türkiye’de müzik eğitiminin kültürel boyutları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 9-17.
- Öztuna, Y. (1974). *Türk musikisi ansiklopedisi*.İstanbul:Milli Eğitim.
- Öztürk, A. (2003). *AGSL öğrencilerin eğitim programlarını değerlendirmeleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sağlam, AÇ. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları.*Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Say, A. (2001).*Müziğin kitabı*. İstanbul: Müzik Ansiklopedisi.
- Selanik, C. (1996).*Müzik sanatının tarihsel serüveni*.Ankara:Doruk.
- Şentürk, Z. (2015). *Müzik öğretmenlerinin bireysel profil özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Şişman, M., & Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 235-250.
- Tan, H. (2016). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Tanrıöğen, A. (1997). Buca eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3), 56-67.
- Tarman, S. (2006).*Müzik eğitiminin temelleri*.Ankara:Müzik Eğitimi.

- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara:Nobel.
- Türk Dil Kurumu. (2011). Türkçe sözlük. Ankara: TDK.
- Tenkoğlu, T. (2005). *Farklı müzik algılarına sahip sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tezcan, M. (1996). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara:Feryal.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi-temel kavramlar, ilkeler, yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi/temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2000). *Geçmişten günümüze günümüzden geleceğe türk müzik kültürü*. Ankara:Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2006, Nisan). Müzik öğretmenliği yeterlikleri. 1. *Müzik eğitimi sempozyumunda sunulmuş bildiri*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi (birinci kademe)*.Ankara:Anı.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

CİNSİYET	KADIN ()	ERKEK ()				
YAŞ	18-23 ()	24-29 ()	30+ ()			
ÖĞRENİM ŞEKLİ	1. ÖĞRETİM ()	2. ÖĞRETİM ()				
ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ ANASANAT DALI	THM ()	TSM ()				
ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ BÖLÜM	TEMEL BİLİMLER ()	SES EĞİTİMİ ()	TÜRK HALK OYUNLARI ()			
ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ SINIF	1. SINIF ()	2. SINIF ()	3. SINIF ()	4. SINIF ()		
MEZUN OLDUĞU LİSE TÜRÜ	DÜZ LİSE ()	MESLEK LİSESİ ()	ANADOLU LİSESİ ()	FEN LİSESİ ()	İMAM HATİP LİSESİ ()	GÜZEL SANATLAR LİSESİ ()

Ek 2. Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Bu bölümde müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği bulunmaktadır. Düşüncelerinizi Kesinlikle Katılmıyorum ile Kesinlikle Katılıyorum arasında size uygun gelen bölümü (X) şeklinde işaretleyerek ifade etmeniz istenmektedir. Lütfen her bir maddeyi cevaplamaya çalışınız. İfadelerdeki Olumlu ve Olumsuz görüşleri Lütfen Dikkatlice Okuyunuz.		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
TUTUM İFADELERİ						
1.	Mesleğim ile ilgili faaliyetleri yapmak bana hiç haz vermiyor.					
2.	Müzik öğretmenliği mesleğindeki tecrübem arttıkça bu mesleğe daha çok bağlanacağıma inanıyorum.					
3.	Müzik öğretmenliğinin bence hiçbir cazip yanı yoktur.					
4.	Müzik öğretmenliğinden alacağım manevi doyumu hiçbir şeye değişmem.					
5.	Derslerden ve öğretim elemanlarından bıktığım için müzik öğretmenliği yapacağım mesleklerin en sonuncusudur.					
6.	Bu mesleği yapmaktan kimse beni alıkoyamaz.					
7.	Müzik öğretmenliği mesleğine karşı bir bağlılık duymuyorum.					
8.	Bu mesleği bilerek ve isteyerek seçtim.					
9.	Müzik öğretmenliğinden alacağım hazzın bana bu mesleğin tüm zorluklarını unutturacağına inanıyorum.					
10.	Müzik öğretmeni olacağımı düşündükçe mutsuz oluyorum.					
11.	Müzik öğretmeni olarak çalışmak bana gurur verir.					
12.	İnsanlara müzik öğretmeyi sevdiğim için bu mesleği seçtim.					
13.	Müzik öğretmenliği idealimdeki meslek değildir.					
14.	Benden yeni bir meslek seçmem istense hiç tereddütsüz yine müzik öğretmenliğini seçerdim.					
15.	Ancak çok zorda kalırsam bu mesleği yapmayı düşünebilirim.					
16.	Daha çok gelir getiren bir iş fırsatı bulsam bile yine de müzik öğretmenliğinden vazgeçmem.					
17.	Müzik öğretmenliği mesleğini sevmiyorum.					
18.	İlerde çocuklarımın müzik öğretmenliği mesleğini seçmesini isterim.					
19.	Bu mesleği öğrendikçe ciddiyetini daha iyi anlıyorum.					

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..